



MAGAZINE VOOR ALUMNI EN RELATIES

Broerstraat 5

- > **Uitvinding maakt antibiotica effectiever**
- > **Sophie van den Enk in Ain Wondre Stad**
- > **Taalverlies bij migranten**
- > **Henk Kesler verlaat de voetbalwereld**
- > **Populistische partijen ondermijnen gevestigde orde**

- > **Topinterviewer
Coen Verbraak**



Geef leiding aan uw carrière

Bedrijfskunde is de meest gekozen studierichting onder professionals die naast hun baan of onderneming willen studeren. AOG ontwikkelt en verzorgt hoogwaardige opleidingen voor professionals die leiden tot verandering, vernieuwing én leiderschap.

Toegepaste Bedrijfskunde

- Theoretische bagage als aanvulling op uw praktijkervaring
- Verbreding van uw bedrijfskundige kennis

Start: dinsdag 21 september

MSc/drs. Bedrijfskunde

- In 2½ jaar uw academische titel (MSc BA)
- Verdieping en verbreding van bedrijfskunde op wetenschappelijk niveau

Start: woensdag 13 oktober

Master of Facility Management (MFM)

- Een facilitair bedrijfskundige ondergrond om op strategisch niveau te acteren
- Kennis en inzicht op academisch niveau als aanvulling op uw praktijk

Start: vrijdag 24 september

Executive Master of Business Valuation

- Uniek programma voor transactie professionals
- Ontwikkeld met input van toonaangevende M&A professionals

Start: vrijdag 10 september





- > **4 Interviewen als paspoort tot de wereld**
Topinterviewer Coen Verbraak won belangrijkste tv-prijs, maar voelt zich vooral schrijvend journalist
- > **6 Zwarts op wit**
- > **7 Alumnus in Griekenland**
- > **8 De farmaceut als uitvinder**
Innovatieve inhalator heeft ongekende mogelijkheden
- > **11 Ain Wondre Stad**
- > **12 Kun je je moedertaal ooit vergeten?**
Inzicht in taalverlies en tweetaligheid opent vele deuren.
- > **15 10,5 kilo aan atlas**
Nuttig in zalfjes, als poeder of kralenketting: archeoloog documenteerde 4000 economische planten
- > **16 Twee Groningse Akademiehoogleraren benoemd**
Natuurkundige Eric Bergshoeff en oncologe Liesbeth de Vries, van internationale allure
- > **18 De laatste kampioensschaal**
Henk Kesler laat de voetbalperikelen achter zich
- > **20 Rituele dans met de populisten**
Gevestigde orde in de problemen na de Tweede Kamerverkiezingen
- > **22 Een familiebedrijf ziet winst als middel**
Alumna bedrijfskunde werd Zakenvrouw van het jaar 2010
- > **23 Anatomische les in het Universiteitsmuseum**
Tentoonstelling 'Binnenste Buiten', spannend voor jong en oud
- > **24 Column Tienke Koning**
- > **25 Fondsenwerving**
- > **26 Alumni Actief**
- > **27 Terug op de RUG**
- > **28 Life Long Learning**
- > **30 Oraties, Portretten en Colofon**
- > **32 Alumni Achteraf**

Foto voorkant Alumnus geschiedenis Coen Verbraak
FOTO > ANP / MARCO DE SWART

Als het aan Mark Rutte lag, stond hij met zijn nieuwe kabinet al op het bordes nog voordat deze *Broerstraat 5* bij u in de bus lag. De kans daarop lijkt echter klein, zoals historicus Gerrit Voerman en jurist Hans Engels in het artikel over de (on)bestuurbaarheid van ons land na de Tweede Kamerverkiezingen zullen toelichten.

Hebben veel goede zaken – misschien ook een kabinetsformatie – niet tijd nodig om te rijpen? Daarvan getuigen veel artikelen in dit zomernummer. Dat geldt bijvoorbeeld voor het werk van ‘meesterinterviewer’ Coen Verbraak, RUG-alumnus geschiedenis. Hij is geen snelle journalist, maar werd succesvol juist omdat hij de tijd en de ruimte neemt – en anderen geeft. Verdieping en filosofische bezinning is zijn handelsmerk.

‘Een lange adem’ is ook nodig voor echt goede wetenschap. Trouw blijven aan het onderzoeksgebied waaraan je ooit je hart verpandde. Zoals oncoloog Liesbeth de Vries en fysicus Eric Bergshoeff, die onlangs zijn aangesteld als Akademiehoogleraar.

Trouw was ook alumnus rechten Henk Kesler aan zijn voetbalsport. Binnenkort neemt hij afscheid als directeur betaald voetbal van de KNVB. En doorzettingsvermogen en respect voor traditie brachten zakenvrouw van het jaar Annelies van Wijhe succes voor haar familiebedrijf. Maar de essentie van ‘haastige spoed is zelden goed’ heeft als geen ander orthopedagoge Annerieke Diepenveen op het Griekse eiland Aegina doorgrond: als zij daar de oleanders in bloei ziet staan, beseft ze hoe relatief jachtigheid is...

Zoals de rector Frans Zwarts opmerkt in zijn column: de boog kan niet altijd gespannen zijn. Na ontspanning schiet je verder. Dat geldt voor wetenschap en elke andere ‘tak van sport’. Daarom wensen wij u een heerlijke zomer toe, met volop tijd voor rust, bezinning en verdieping.

De redactie
redactieB5@rug.nl

Een topinterviewer, dat is [Coen Verbraak](#). Grote interviews voor *Vrij Nederland*, *Het Parool* en *Volkscrant Magazine*. Maar ook televisie. Voor de RVU-serie 'Kijken in de Ziel', over psychiaters, ontving hij in mei de Zilveren Nipkowschijf. Voorafgaand aan het WK voetbal gaf hij in een volgende serie televisiekijkers inzicht in de zielenroerselen van Nederlandse toptrainers. Gemist? Veel van het werk van de RUG-alumnus geschiedenis is op internet na te lezen of te bekijken. Fijn voor in de vakantie.

Interviewen als paspoort tot de wereld



‘Ik spreek liever oudere mensen, die weten wat het is als het leven aan je knaagt’

Het was niet met genoeg dat Coen Verbraak naar zijn eerste college geschiedenis in Groningen ging. Geschiedenis, wat moest hij daar nou mee? Journalist wou hij worden, dus journalistiek zou hij studeren, dat wist hij al heel lang. Maar de loting bij de hogeschool voor journalistiek besliste anders.

Dat hij nu noodgedwongen even een andere koers moest varen, bracht hem niet van zijn droom af. Hij ging gewoon vanuit Groningen alvast als freelancejournalist aan de slag. Dat ging met een doodgemoedereerd lef. Niet veel zeventienjarigen durven iemand als de vermaarde Joop van Tijn aan te schrijven met de boodschap dat ze journalist willen worden en graag voor *Vrij Nederland* in de pen klimmen. Verbraak deed dat wel en dat viel bij Van Tijn in de smaak. Hij trad op als mentor voor de jonge student.

‘Achteraf ben ik wel eens blij dat ik het zo gedaan heb. Als student doe je journalistiek erbij, het is niet je enige professe. Dat betekent dat je fouten kunt maken. Immers, als je geen fouten maakt, heb je niets geleerd.’ Hij noemt als voorbeeld een radio-uitzending die hij als student maakte voor de VARA. ‘Ik had ergens gelezen dat Godfried Bomans vijftien jaar dood was en ik heb toen gebeld, of ik daarover geen radiodocumentaire mocht maken. De redacteur aan de lijn die dacht: mooi, dan krijg ik dat voor een appel en een ei. Ik heb het laatst nog weer eens teruggeluisterd en het was echt dramatisch slecht. Pas na veertig minuten hoor je de stem van Bomans. Nu weet ik dat je zoiets, om de dynamiek erin te houden, véél eerder moet doen.’

‘Ik speelde piano in de Drie Gezusters’

Toch heeft hij mooie herinneringen aan die specifieke radio-opdracht. ‘Ik heb over Bomans ook met Simon Carmiggelt gesproken, ben bij hem thuis geweest. “Moet je nu nog weer helemaal terug naar Groningen?” vroeg hij na afloop van het gesprek. “Ja”, zei ik. “Even wachten hoor,” zei hij en hij liep naar de keuken. Ik hoorde hem rommelen en na een poosje kwam hij terug met een sinaasappel en een reep chocolade. Voor in de trein. Dat is toch fantastisch?’

De treinreizen van en naar Groningen waren voor Verbraak geen bezwaar. Hij hield van de stad. ‘Natuurlijk. Het is de stad waar ik voor het eerst genadeloos dronken werd, gevreeën heb. Ik speelde piano in de Drie Gezusters. Toen ik op mijn laatste dag in Groningen mijn sleutels had ingeleverd bij de woningbouwvereniging, heb ik echt met tranen in mijn ogen, alleen, een wandeling gemaakt langs

alle plekken die belangrijk voor me waren geweest.’ In tegenstelling tot veel studiegenoten vertrok Verbraak, die inmiddels al tien jaar in Amersfoort woont, na zijn afstuderen niet meteen naar ‘het Westen’. ‘Ik werkte zelfs drie jaar voor de NCRV in Hilversum, terwijl ik op en neer ging, dat is natuurlijk niet te doen. Maar pas toen mijn vrouw hier werk kreeg, zijn we verhuisd.’

Carice van Houten

Tussen de studie geschiedenis en Verbraak is het uiteindelijk goed gekomen. Hij genoot bijvoorbeeld van de colleges van de bekende geschiedfilosoof Frank Ankersmit. ‘Die presenteerde echt een manier van denken die ik nog niet kende. Machtig vond ik dat.’ Ook andere docenten maakten grote indruk op hem. Maar over het ‘leren schrijven’, dat de opleiding altijd zo hoog in het vaandel heeft staan, is hij minder te spreken. ‘Nee, ik kreeg juist altijd kritiek dat mijn stukken te journalistiek waren.’

Voor al in het begin van zijn carrière had hij veel plezier van zijn studie. ‘Het is een cliché, maar als historicus weet je van veel een beetje. Dat maakte dat ik me minder snel geïntimideerd voelde als ik tegenover mensen zat. Ik dacht: maar ik heb ook een studie gevolgd.’

Nog altijd spreekt Verbraak vooral grote namen. Dat is niet omdat daar nu zijn grootste interesse ligt, in de meeste mensen zit wel een mooi verhaal. Maar zijn opdrachtgevers zijn nu eenmaal geïnteresseerd in interviews met beroemdheden. ‘*Volkskrant Magazine* zou bij wijze van spreken elke week wel Carice van Houten op de cover willen zetten. Toch gaat naar iemand als zij niet onmiddellijk mijn interesse uit. Ze is overal al en nog zo jong. Ik spreek liever oudere mensen, die al iets hebben meegemaakt, die weten wat het is als het leven aan je knaagt. Wat niet wil zeggen dat ik over Carice van Houten geen mooi verhaal zou kunnen maken, hoor.’

Verbraak vertelt dat hij echt heeft moeten lobbyen om een interview met de architect Ben van Berkel in *Volkskrant Magazine* te krijgen. ‘Die is absoluut niet bekend, maar wel echt een internationale grootheid in de architectuur.’ En hij is ook erg te spreken over het interview dat hij onlangs met actrice Nelly Frijda maakte voor datzelfde blad. Zij heeft noch de glimmende schoonheid, noch de jeugd van Carice van Houten, maar wél een verhaal dat mensen aanspreekt. Veel mensen kenden het kersverse Amsterdamse gemeenteraadslid vooral van haar rol als Ma Flodder. In het interview van Verbraak kwamen ook haar jeugdherinneringen – Frijda was een oorlogskind – en haar ingewikkelde liefdesleven aan bod. ‘Ze was er, toen ze het zelf gelezen had, een beetje van geschrokken. Ze zei: “misschien moeten we het toch



Coen Verbraak

(1965) studeerde geschiedenis in Groningen en maakt interviews voor *Het Parool*, *Vrij Nederland* en *Volkskrant Magazine*. Ook schreef hij enkele boeken. Daarnaast maakt hij televisiedocumentaires – bijvoorbeeld over Freek de Jonge en Theo van Gogh – en voor de RVU de ‘Kijken in de ziel’-series over toptrainers en psychiaters. Voor die laatste kreeg hij in 2010 de Zilveren Nipkowschijf, de belangrijkste Nederlandse televisieprijs.

> www.coenverbraak.nl
> www.nederland2.nl/uitzendinggemist

TEKST >

FRANKA HUMMELS

FOTO'S > RVU/

CAROLINE SCHRÖDER

>> [vervolg op pagina 6](#)

maar niet doen." Ik vroeg haar even af te wachten. En uiteindelijk was ze verbaasd hoeveel adhesiebetuigingen ze kreeg.'

Zo'n interview als dat met Frijda spreekt Verbraak ook aan omdat hij meent dat hij zo iets nieuws toevoegt. 'Werken aan de grenzen van het weten. Hè nee, dat klinkt zo aanmatigend, zeker in gesprek met *Broerstraat 5*. Het is natuurlijk geen wetenschap, wat ik bedrijf. Maar ik wil wél zorgen dat mensen iets te weten komen wat ze eerst nog niet wisten. Ik wil stukken maken die opvallen, iets toevoegen aan de knipselmap.'

Publiekelijk bloot

Hoewel Verbraak zich nog vooral beschouwt als schrijvend journalist, maakte hij vorig jaar furore met een interviewserie op televisie, voor de RVU. Hij voelde twaalf psychiaters aan de tand over hun werk, over henzelf én de wisselwerking daartussen. Het werd een succes, dat hem de Zilveren Nipkowschijf opleverde, de belangrijkste omroeprij.

In de aanloop naar het WK voetbal werd een nieuwe, vergelijkbare serie van zijn hand uitgezonden, ditmaal over voetbaltrainers. 'Dat vond ik fascinerend. Zij zijn het denkend deel van de voetbalwereld. Maar ze worden eigenlijk nooit langer dan vijftien minuten geïnterviewd: "Vond je dat het goed ging? Was die wissel wel zo'n goed idee?" Verbraak wist uiteindelijk zeven aansprekende Nederlandse trainers te strikken voor langere gesprekken. 'Dat was nog niet zo makkelijk. Ze zijn wel slim, maar ze zijn niet gewend om zich publiekelijk bloot te geven. En ik wilde per se toptrainers hebben, geen tweede garnituur.' Dus hij ging hier toch zelf ook voor de grote namen? 'Dat is toch niet zo gek? Als jij op tv een programma over ons vak zou zien en daarin kwamen mindere goden aan het woord, zou je dat toch ook als een blamage ervaren?'

Hij heeft nog twee series 'Kijken in de ziel' in voorbereiding. Eén met ondernemers en één met strafrechtadvocaten. 'Ik kan met hen op zoek naar de rafelranden van het geweten. Waar komt bijvoorbeeld het geld dat je cliënten je betalen vandaan? En is dat belangrijk?'

Jongetje

Ook bij de voetbaltrainers zocht en vond hij morele dilemma's. 'Als je dan hoort dat zo'n Louis van Gaal ervan wakker ligt als hij weet dat een van zijn spelers diens vrouw bedriegt, dan is dat ontroerend. Dat verbaast je niet, bij zo'n man. Maar toch raakt het je, als hij erover vertelt.'

Verbraak betreurt het dat er in tijdschriften en op televisie nog zo weinig ruimte is voor het type interviews dat hij maakt. Het genre is voor hem heel belangrijk. Maar wat Nederland er precies aan mist, vindt hij lastig te verwoorden. 'Je weet nooit echt wat je mist als je het niet hebt. Oei. Dat is wel heel Cruyffiaans. Maar van nog meer Linda op tv wordt echt niemand gelukkiger. Het is een rare vergelijking, maar misschien klopt hij wel het best. Ik heb drie jaar geleden een zontje gekregen. Ik had nooit behoefte aan een kind, nooit behoefte aan het vaderschap. Maar nu hij er is, vind ik het zo leuk, dat ik denk: gek, ik heb al die jaren nooit geweten wat ik gemist heb, wat jámmer...'

Hij is in elk geval blij dat hij de kans krijgt het werk te doen wat hij wil. 'Ik kan me echt laten drijven door mijn eigen nieuwsgierigheid. Ik ben ook nog gewoon een beetje een jongetje. Ik kan morgen Wouter Bos opbellen en hem alles vragen wat ik wil. Dat vind ik weergaloos mooi. Ik zie interviewen als mijn paspoort tot de wereld.'

Zwarts op wit



Rust

'Wie snel vooruit wil komen, moet tijd vrijmaken om uit te rusten. Supercompensatie heet zo iets. Elke slimme atleet weet dat en stemt zijn training daarop af. Het omgekeerde geldt ook. Een atleet die onvoldoende rust neemt, raakt uiteindelijk overtraind. Hij krijgt stijve spieren, is moe en minder gemotiveerd en presteert minder. Daar is in Groningen veel onderzoek naar gedaan.

Wat voor een atleet geldt, geldt in zekere zin eveneens voor een student. Wie snel wil studeren, moet nu en dan zijn aandacht verleggen, al is het maar omdat ook hersenen vermoeid kunnen raken. Ga maar eens een hele dag ononderbroken studeren, aan het eind neem je niks meer op, zeker geen ingewikkelde zaken. De boog kan niet altijd gespannen zijn.

Tijdens pauzes maak ik wel eens een praatje met mijn buurman Mladen Popovic, directeur van het Qumran Instituut, waar hij werkt aan de Dode Zeerollen. Hij zit een paar deuren verderop aan de Oude Boteringestraat, in het prachtige pand van de Faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap. Een gebouw, overigens, waarvan het oudste deel meer dan zeshonderd jaar oud is, twee eeuwen ouder nog dan de universiteit. Op de stoep sprak hij meer dan eens over zijn verbazing dat buitenlandse universiteiten later in het jaar beginnen en eerder eindigen dan de Nederlandse. Geen land kent zo'n lang academisch jaar als Nederland.

We lopen behoorlijk uit de pas. We beginnen vroeger en eindigen veel later: 42 studieweken van 40 uur. Een periode die nog eens wordt verlengd doordat we in augustus hertentamens organiseren, zodat het academisch jaar wordt uitgesmeerd van begin september tot en met eind augustus. Wanneer kan een student dan nog zijn aandacht verleggen of zijn horizon verbreden met een summercourse of andere internationale activiteit? Waar rest hem nog tijd voor intellectuele supercompensatie? En geldt dat niet ook voor de docenten?

Dat een student, net als een atleet die geen rust neemt, niet gebaat is bij ons nooit eindigend academisch jaar, blijkt onder meer uit de achterblijvende studierendementen. Aan topuniversiteiten als Yale en Cambridge is het academisch jaar heel wat korter dan bij ons en toch zijn de rendementen een stuk hoger, ook met de kwaliteit van de opleiding is het er beter gesteld. Dus wat mijn buurman en mij betreft gaan we een meer gelijke tred houden met universiteiten buiten

Nederland en verkorten we het academisch jaar tot een week of 36. En ik weet dat er meer mensen zo over denken. Het zal leiden tot intensievere collegeweken en wat harder bikkelen. Maar voor wie is dat een probleem als je weet dat je in de zomer de teugels weer lekker kunt laten vieren?'

TEKST > EDZARD KROL

FOTO > EDWIN ROOSJEN/FICKR



Prof. dr. Frans Zwarts
rector magnificus



Dit leven past bij mij

Tijdens haar studie Orthopedagogiek liep **Annerieke Diepenveen** (49) een halfjaar stage in het Griekse Saloniki. 'Ik hield van reizen en ik vond het een uitdaging.' Direct na haar afstuderen ging ze terug. 'Ik dacht: ik ben nu gewend aan weinig geld en luxe, laat ik meteen maar gaan. Later doe ik met misschien niet meer.'

Ze had binnen twee weken een baan in Athene en werkte er jaren met jongeren met een verstandelijke beperking. Inmiddels woont ze op het eiland Aegina. 'Ik was de drukte van Athene helemaal zat.' Van begin af aan was ze gecharmeerd van het sociale leven in Griekenland. 'Ik verdiende bijna niks, maar dat was ik als student wel gewend. Qua werk was het zwaar, maar ik was jong en in Griekenland hoor je er heel snel bij. Heb je geen geld aan het einde van de maand, dan nodigen je vrienden je uit voor het eten. En als je hier met een vriendin afspreekt uit eten te gaan, zit je binnen de kortste keren met een grote groep aan tafel. De muziek speelt een belangrijke rol in het sociale leven: we musiceren en zingen vaak samen.'

De eerste negentien jaar werkte ze in Athene, maar twee jaar geleden verhuisden zij en haar Griekse man naar het groene eiland Aegina. 'Athene is zo ontzettend druk. Ik zat elke dag ruim drie uur in de auto. Nu wonen we prachtig aan de kust, met een geweldig uitzicht op zee en een mooie tuin met olijfbomen en notenbomen. Tot voor kort werkte ik hier met patiënten die vanuit een psychiatrische instelling begeleid gingen wonen. Die instelling gaat nu terug naar Athene en dat wil ik niet. Ik zit dus even zonder werk, maar ga hier zelf iets opzetten. Dat is in deze tijd niet gemakkelijk, maar ik ga het gewoon doen.'

Enveloppe

Dat Griekenland in de financiële problemen is geraakt, vindt ze niet vreemd. 'Grieken zijn heel spontaan. Ook als het om geld gaat. Wij

Nederlanders zijn zuinig en willen sparen, maar bij Grieken brandt het geld in de zak. Ze geven het heel gemakkelijk uit. Ze gaan liever wat leuks doen samen, dan dat ze sparen.' Ze wijst erop dat Griekenland nooit een rijk land geweest. 'Tijdens de industriële revolutie hoorde de helft van het land nog bij het Ottomaanse rijk en het heeft nooit koloniën gehad. De verschillen tussen rijk en arm zijn hier groot en er is pas sinds de jaren zeventig democratie. Verder drijft dit land op toerisme en zwart geld. Corruptie is overal. Als je in het ziekenhuis een eigen kamer wilt, neem je een enveloppe mee. En zo'n enveloppe heb je ook nodig als de belastinginspecteur langskomt. Dat is hier heel normaal.'

Full time

Grieken werken hard, vervolgt ze. 'Mannen en vrouwen werken allemaal fulltime, want van één salaris kun je niet leven. De meeste mensen hebben zelfs meer dan één baan om rond te komen. De tijd dat het leven hier goedkoper was dan in Nederland, is al lang voorbij. Het leven is net zo duur, maar de lonen liggen lager. Ik verdiende hier als orthopedagoog na 21 jaar nog steeds maar 1000 euro netto per maand. Rijk zal ik hier dus niet worden. Mijn studiegenoten in Nederland leiden een heel ander leven. Zo zit een eigen huis kopen er voor mij echt niet in. Maar als ik dan naar buiten kijk en de oleanders in bloei zie staan, weet ik dat ik niet anders zou willen. Dit leven past bij mij.'

TEKST > MARJAN BROUWERS

Een aspirientje is snel geslikt, een griep prik zo gehaald. Maar soms zijn de longen veel geschikter als toedieningsroute. Hoogleraar Erik Frijlink ontwikkelt hiervoor innovatieve inhalatoren. Een type voor astma- en COPD-patiënten is al op de markt en Frijlink ziet meer toepassingen: pijnbestrijding en griepvaccinatie bijvoorbeeld.

De farmaceut als uitvinder

Hoogleraar Farmaceutische Technologie en Biofarmacie Erik Frijlink legt enthousiast een klein apparaat op tafel. 'Dit is hét succesnummer van onze onderzoeksgroep: 'de Novolizer'. Een inhalator die poedervormig geneesmiddel in de longen brengt.' Direct gaat Frijlink over tot een demonstratie van het apparaatje dat sinds enkele jaren op de markt is voor astma- en COPD-patiënten. De slimme vondst is niet onopgemerkt gebleven: samen met collega Anne de Boer ontving Frijlink er onlangs zelfs de Wubbo Ockelsprijs 2010 (www.wubboockelsprijs.nl) voor.

De grote innovatie zit verstopt binnenin het apparaat. Daar worden poedervormige klontjes geneesmiddel zo fijn verpulverd dat het veel dieper doordringt in de longen dan bij andere inhalatoren het geval is. 'Die kleine deeltjes, dat is de truc,' zegt Frijlink. De grootte van de deeltjes blijkt zo belangrijk te zijn omdat ze ontzettend vaak de bocht om moeten voordat ze diep in de longen aankomen. Dat begint al bij de haakse bocht in de keelholte. 'Vergelijk het met schaatsen,' legt Frijlink uit, 'Vroeger had je zwaargebouwde sprinters uit Rusland. Die vlogen vaak uit de bocht. Kleine schaatsers uit bijvoorbeeld Japan hielden de bocht veel gemakkelijker. Zo is het met die deeltjes ook. Ze moeten klein genoeg zijn, anders stranden ze in je keel.'

CFK's

Het idee voor de Novolizer ontstond zo'n twintig jaar geleden. Frijlink: 'Inhalatoren waren destijds spuitbusjes met CFK's (chloorfluorkoolwaterstoffen) als drijfgas. Die zijn schadelijk en inmiddels verboden. Daarom moesten er milieuvriendelijke alternatieven komen.' Frijlinks collega De Boer combineerde dit vraagstuk met zijn kennis van poedervormige geneesmiddelen. Hij ontwierp een inhalator waarmee een wolk ontstaat van poederdeeltjes die een miljoen keer kleiner zijn dan een suikerkorrel. De basis van het huidige succes...

Op de werkkamer van De Boer staat een archiefkast die uitpuilt van de schetsboeken met technische detailtekeningen van verschillende inhalatieapparaten. Allemaal met de

hand gemaakt op grote vellen grafiekpapier. 'De hele ontwikkeling vindt hier plaats,' licht Frijlink toe. 'Van de ontwerpfase en de productie van prototypes in onze werkplaats tot aan de eerste testen met patiënten in het UMCG.'

Taaitslijmziekte

'We doen hier allerlei onderzoek naar optimale toediening van geneesmiddelen. Vaak kan die toediening beter, waardoor het middel ook beter zijn werk doet. En in veel gevallen blijkt de long een geschikte route. Daarom speelt onderzoek naar inhalatoren een belangrijke rol in mijn groep.' Frijlink ziet dan ook veel meer toepassingen voor inhalatoren dan het huidige gebruik bij astma en COPD. Hij haalt een plat, doorzichtig apparaat ter grootte van een MP3-speler tevoorschijn: het allernieuwste type inhalator, de Twincer. Een inhalator voor eenmalig gebruik, die nieuwe toepassingen een stuk dichterbij brengt.

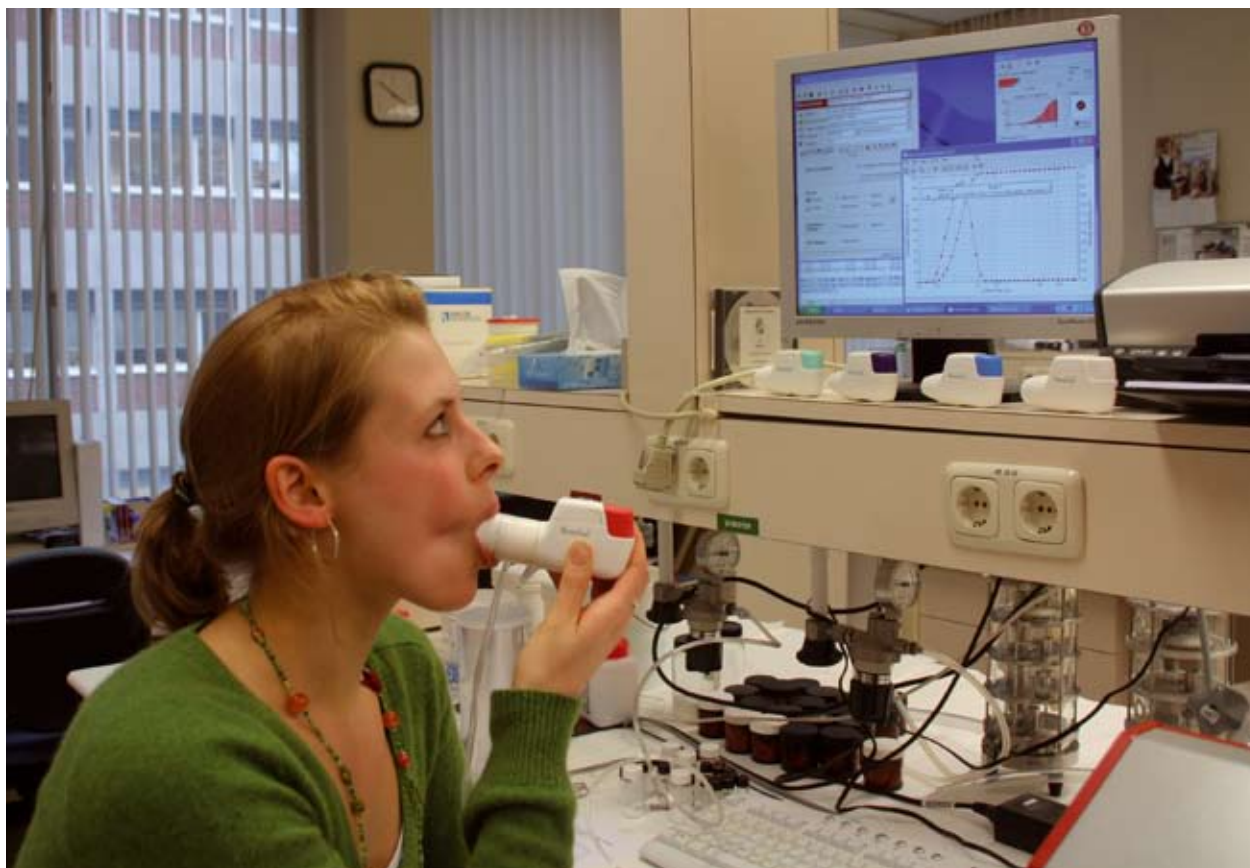
Zo doet Frijlink momenteel onderzoek naar medicatie bij taaitslijmziekte (cystische fibrose), een ernstige ziekte waarbij patiënten last hebben van een overdosis aan taai slijm dat zich ophoopt in de longen. Hierin kunnen zich bacteriën van buiten nestelen en dodelijke infecties veroorzaken. De vernevelaars met antibiotica die de patiënten nu gebruiken, zijn volgens Frijlink een voorbeeld van een suboptimale toediening: 'Die apparaten vernevelen vloeistof met daarin het geneesmiddel. Het is een warm en nat systeem. Dat is nu juist een omgeving waar bacteriën goed gedijen.' Het gevolg is een besmetting van de inhalator door de patiënt zelf, waarmee deze zich vervolgens herbesmet. De Twincer, die werkt met droog poeder, ziet Frijlink dan ook als ideale oplossing. 'Bovendien kunnen we er veel grotere hoeveelheden antibiotica effectief mee in de long brengen.'

Griep prik

Naast taaitslijmziekte werkt Frijlink aan tal van andere toepassingen voor de Twincer. Inhalatie is volgens hem een zeer geschikte toedieningsvorm voor geneesmiddelen bij een hele reeks longziekten. Tuberculose bijvoorbeeld. In de derde wereld is een gecombineerde infectie met HIV

‘Farmaceutisch onderzoek is een kwestie van lange adem’

FOTO BEN WESTERINK



en tuberculosestammen die resistent zijn tegen antibiotica een gigantisch probleem aan het worden. Frijlink verwacht dat tuberculosebacteriën die niet meer reageren op normale antibioticakuren, met inhalatie nog wél te bestrijden zijn. ‘Omdat de infectie zich in de long bevindt, is de blootstelling van de bacteriën aan antibiotica bij inhaleren juist daar veel hoger dan bij orale toediening of injectie. Zelfs resistente bacteriën leggen dan het loodje.’

Ook een griepvaccin kan volgens Frijlink prima worden geïnhaleerd. Hij onderzoekt dit nu in muismodellen. Het werkt zelfs beter dan de grieprik: ‘In je longen is het immuunsysteem veel beter ontwikkeld. Het is de natuurlijke route waarlangs het griepvirus het lichaam binnenkomt. Groot voordeel is dat bij inhalatie van een vaccin de beoogde antilichamen tegen het griepvirus ook in de longen ontstaan. Precies daar dus waar het virus zal binnenkomen.’

Ziekte van Parkinson

Op andere vlakken ziet Frijlink eveneens volop mogelijkheden om medicijnen toe te dienen met behulp van zijn nieuwe inhalator. Pijnstilling bijvoorbeeld. ‘Als je een tablet slikt, merk je vaak pas na anderhalf uur effect. In de longen gaat de opname veel sneller.’ Maar Frijlink denkt ook aan de ziekte van Parkinson. Deze patiënten krijgen te maken met aanvallen, *off-periods*. ‘Bij zo’n aanval gaat de overgang van maag naar de darm dicht. Dan kun je wel tabletten slikken, maar van opname in de darm komt dan weinig terecht. Inhalatie zou ook hier een oplossing kunnen zijn,’ stelt Frijlink.

Toepassingen op het gebied van pijnstilling en de ziekte van Parkinson zijn voorlopig nog niet meer dan ideeën, benadrukt hij. ‘Farmaceutisch onderzoek is sowieso een kwestie van lange adem. Een ontdekking betekent ook lang niet altijd een geneesmiddel. Je moet bijvoorbeeld eerst een bedrijf overtuigen om geld te investeren en het op de markt te brengen.’

Het innovatieve onderzoek naar poedergeneesmiddelen is overigens ook geschikt voor ‘tropenvaste’ geneesmiddelen. Zo doet een ander deel van Frijlinks groep onderzoek naar de omzetting van werkzame stoffen tot een geschikt poeder. Dat is een kunst op zich. Lang niet alle geneesmiddelen blijven namelijk intact bij het droogproces. Vooral bij eiwitten, die cruciaal zijn in veel preparaten, steekt het drogen erg nauw. Frijlink: ‘Onze oplossing is de eiwitten in te kapselen in suikers. Hierdoor ontstaat een glasachtige suikerstructuur met daarin verpakt de eiwitten.’ De zo gestabiliseerde eiwitten blijven ook zonder koeling lange tijd actief, in tegenstelling tot in vloeistof opgeloste eiwitten. Deze eigenschap maakt de poeders ook uitermate geschikt voor gebruik in derdewereldlanden, waar koeling bij gebrek aan elektriciteit vaak problematisch is.

Frijlink haalt zijn energie uit die momenten dat het onderzoek succes oplevert: ‘Het mooiste is patiënten te zien die echt baat hebben bij onze vindingen. Laatst kwam hier zelfs iemand in de kantine naar me toe die onze inhalator al drie jaar gebruikt en er ontzettend tevreden over is. Dat is zo leuk om te horen. Daar doe je het voor.’

TEKST > DOUWE VAN DER TUIN

Erik Frijlink

(1960) studeerde farmacie aan de RUG. Na zijn promotie in 1990 werkte hij kort als ziekenhuisapotheker in het Groninger Martiniziekenhuis om vervolgens over te stappen naar farmacieconcern Solvay. In 1998 keerde Frijlink terug naar het wetenschappelijk onderzoek als hoogleraar Farmaceutische Technologie en Bio-farmacie aan de RUG.



FOTO REYER BOXEM

Pierre Carrière (1967) / bedrijfseconomie (1991)
Spaak

Autobiografisch verslag van het overwinnen van een burn-out.

> www.kleineuil.nl > www.pierrecarriere.nl
> € 16,50

Ludy Geut (1947) / economie (1974)

Koning van het schaakbord of Jan zonder Land?

Onderzoek naar het programmaministerschap zoals geïntroduceerd door het kabinet Balkenende IV

> www.berenschot.nl
> € 13,50

Baukje van Kesteren (1950) / psychologie (1987)

Van binnen weet ik

Bundel religieuze gedichten over geloofservaringen. De dichteres is ook bekend van haar publicaties op het gebied van autisme.

> www.kokenhave.nl > www.delachendepanda.nl
> € 14,90

Gert Kortekaas (1958) / pre- en protohistorie (1988)

Het gebroken zwaard

Nieuwe legenden uit het Noorden. Spannende verhalen en aansprekende illustraties op basis van archeologische vondsten

> www.west-friesland.com
> € 17,95

Rudi Malfliet (1941) / em. hoogleraar natuurkunde
Van den Vos Reynaerde. De feiten

Een verrassende interpretatie van deze unieke tekst, die zowel literair- als historisch vernieuwende

inzichten aanreikt over het boek, zijn tijd en zijn auteur.

> www.garant-uitgevers.eu
> € 32,00



Gerard Sierksma (1945) / wiskunde (1971)

Voetbal top 100

Econometristen van de RUG en journalisten van *ELF Voetbal* maakten een ranglijst van de honderd beste Nederlandse voetballers ooit. Met levensverhalen, anekdotes en foto's.

> www.tirionuitgevers.nl
> € 14,95

Gerard Stout (1950) / scheikunde (1975)

Ningtien

Autobiografische roman in de Drentse taal

> € 25,-

Frans Verhagen (1954) / rechten (1979)

Hoezo mislukt?

De nuchtere feiten over de integratie in Nederland. De integratie van minderheden is niet mislukt, maar gaat juist prima. Beter dan in andere landen.

> www.amerika.nl
> € 17,95

David Vlietstra (1978) / psychologie (2002)

De brandweerman & de parkeermeter

Een inleiding in de sociale psychologie voor nieuwsgierige mensen vanaf 12 jaar.

> www.houtekiet.com
> € 13,95

Luuk van Middelaar wint Socrates Wisselbeker 2010



Luuk van Middelaar (1973), alumnus geschiedenis (1999) en tegenwoordig politiek adviseur en speechwriter van Herman van Rompuy, de eerste president van de Europese Raad, heeft de Socrates Wisselbeker 2010 gewonnen met zijn boek *De passage naar Europa. Geschiedenis van een begin*. De beker wordt ieder jaar uitgereikt aan de auteur van het meest prikkelende, Nederlandstalige filosofieboek dat in het voorgaande jaar verscheen.

In zijn boek dringt Van Middelaar door tot de meest ongreepbare geschiedenis van onze tijd. Op meesterlijke wijze toont hij de motor van de Europese politieke ontwikkelingen van de afgelopen vijftig jaar. Tegelijk vormt deze onvoltooide geschiedenis de excellente casus om het wezen van politiek bloot te leggen. De homo politicus is een tijdkunstenaar, die in het rumoer van de actualiteit de brug slaat tussen verleden en toekomst en zo van een moment een passage maakt. De prijs werd uitgereikt tijdens de Nacht van de Filosofie'.

In 2008 ging de Socratesbeker naar Frank Ankersmit voor zijn boek *De sublieme historische ervaring*. Ankersmit (1945), hoogleraar Theoretische en Intellectuele geschiedenis aan de RUG, ging dit voorjaar met emeritaat.

De passage naar Europa > www.Historischeuitgeverij.nl > € 35,-



‘We zweefden’

‘In de schouwburg speelde ik in 2001 met Anne Jan Toonstra op het Groninger Studenten Cabaret Festival. Anne Jan was mijn vriendje, ik was superverliefd op hem. We deden allebei aan theatersport in de USVA. Dat had ook mijn plek kunnen zijn voor deze serie. Na een voorstelling in de USVA hebben we voor het eerst gezoend.

Anne Jan zou aan het festival meedoen met een vriend. Ik dacht: daar gaan ze vast zo in op, dan zie ik ze nooit meer! Ik zei: “Ik ben ook heel grappig, mag ik niet meedoen?”

Die vriend haakte af. Hij kreeg ineens verkering en wilde daar zijn tijd in stoppen.

In drie weken hebben we een programmaatje voor de selectiecommissie in mekaar gezet. Ik moest ondertussen nog met de studie per bus naar Barcelona. In de bus leerde ik de teksten. En telkens bellen en mailen met Anne Jan van: “Zullen we het zus of zo doen?”

We mochten meedoen. Het optreden was een groot eufoor geluismoment. Mensen die lachen om wat jij hebt bedacht. We zweefden. Ik geloof dat we vijf nachten daarna niet hebben geslapen.

We wonnen niet. Vlak daarna wel Cameretten, in het Nieuwe Luxor, niks vergeleken met de Groningse schouwburg. Een grote, kille bak waar 1500 mensen in kunnen. Een soort graansilo. Daar stonden we dan. Het was geloof ik onze tiende optreden ever.

Het is uit tussen Anne Jan en mij. Ik heb het uitgemaakt toen ik in New York stage ging lopen bij Max Westerman. Maar ik heb vijf jaar liefdesverdriet gehad. Anne Jan heeft later trouwens het studentencabaretfestival nog gewonnen, in zijn eentje.”

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen met herinneringen daaraan vast. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

FOTO WIM KLUWERS



Sofie van den Enk (1980); begon met Romaanse Talen en Culturen en studeerde in 2005 af in American Studies; was Jakhals in ‘De wereld draait door’, presenteert onder meer het nieuws bij RTV Utrecht en diverse KRO-programma’s en is in te huren als dagvoorzitter. Ze won in 2008 de Philip Bloemendal-prijs voor aanstormend mediatalent;
> www.sofievandenenk.nl
> speciale plek: Stadsschouwburg

TEKST >
ELLIS ELLENBROEK
FOTO >
JAN LUURSEMA

STADSSCHOUWBURG



Kun je je moedertaal ooit vergeten?

Wat gebeurt er in ons hoofd als we een taal leren? Dat probeert RUG-taalkundige Monika Schmid in kaart te brengen. Op een onconventionele manier: ze meet oogbewegingen en hersengolven van Nederlandse en Duitse emigranten in Canada en de VS.

Foto boven:
Emigrantengezin Hut,
dertien kinderen,
arriveert in 1947 met
de S.S. Veendam in
Amerika

Straks, in de vakantie, wordt het ons allemaal weer pijnlijk duidelijk. Als we bij een Frans bakkertje stamelend onze bestelling doen. Als we een boer op een Griekse landweg willen vragen waar die ruïne ligt – en maar blijven bladeren in ons *Hoe & Wat in het Grieks*. Toen we met poppen en lego speelden, ging het ons moeiteloos af. Maar nu, nu we afgestudeerd en geleerd zijn, is het leren van een nieuwe taal bijna ondoenlijk. Welke rol onze leeftijd daarbij speelt en wat dat eigenlijk is, ons taalvermogen, dat vraagt Rosalind Franklin Fellow Monika Schmid zich dagelijks af.

Een taal leren, is dat net zoets als leren fietsen of leren schaken? Een vaardigheid als zoveel andere vaardigheden?

Of hebben we er een heel bijzonder aangeboren vermogen voor, zijn onze hersenen op een of andere manier 'voorgeprogrammeerd'? Dat te weten is de heilige graal voor veel taalkundigen en hersenonderzoekers. Vooral de manier waarop kinderen taal aanleren – van eenwoordzinnen tot complexe taalconstructies – wordt internationaal intensief bestudeerd. Maar willen we echt inzicht krijgen in ons taalvermogen, zegt Monika Schmid, dan moeten we ook het omgekeerde bestuderen: Hoe vergeten we onze taal? Schmid promoveerde op het onderwerp en verrichtte in Amsterdam en Groningen baanbrekend onderzoek op dit terrein. Begin dit jaar kreeg ze van het NWO een prestigieuze Vici-beurs toegekend waarmee zij voor de komende vijf jaar

‘Willen we echt inzicht krijgen in ons taalvermogen, dan moeten we ook bestuderen hoe we onze taal vergeten’

een eigen onderzoeksgroep kan formeren. In Canada en de VS gaat ze nu onderzoeken in hoeverre en op wat voor manier Nederlandse en Duitse emigranten hun moedertaal verleerd zijn.

‘Een groen appel’

Schmid is niet zozeer geïnteresseerd in de woordenschat van de emigranten. Dat die na verloop van tijd afneemt, zegt volgens haar niet zoveel. De beheersing van de grammatica, de juiste volgorde van de woorden in de zin, vindt ze des te interessanter. Met een EEG-scanner, een hoofdkap met elektrodes erin, meet Schmid de hersenactiviteit als proefpersonen luisteren naar correcte en incorrecte zinnen. Als er geen ‘schrikreactie’ wordt waargenomen bij een zin als ‘Peter gaf mij een groen appel’, dan wijst dat erop dat er iets is veranderd in de hersenen.

In een ander experiment worden oogbewegingen van emigranten gemeten. Schmid: ‘Stel, op je computerscherm staan plaatjes van een appel en een boek en je krijgt de opdracht op de appel te klikken. Mensen die dagelijks gewend zijn hun moedertaal te spreken, weten al wanneer ze “de” of “het” horen op welk plaatje ze moeten klikken. Hun ogen schieten direct naar het goede plaatje. De vraag is of emigranten dat onderscheid ook nog kunnen maken of dat hun hersenen zich hebben aangepast aan het Engels, dat alleen het bepaalde lidwoord “the” kent.’

Op deze manier wil Schmid in kaart brengen hoe onze moedertaal zich in onze hersenen nestelt. Reageren de emigranten precies zoals niet-geëmigreerde Nederlanders zouden reageren, dan is dat een aanwijzing dat er zoiets bestaat als een taalgevoelige periode. De hersenen zijn in de jeugd op één taal ingericht; later geleerde talen komen daar als het ware ‘bovenop’. De andere mogelijkheid is dat de nieuwe taal de plaats van de moedertaal volledig overneemt en dat de moedertaal ondergeschikt raakt. Dat zou erop wijzen dat er geen specifieke taalgevoelige periode bestaat, maar dat taal leren een kwestie is van ‘entrenchment’: door veelvuldig gebruik raakt er een ‘taalspoor’ ingesleten in de hersenen, waar maar moeilijk van af te wijken valt. Bij mensen die lang in het buitenland wonen en die consequent de nieuwe taal gebruiken, raakt een nieuw taalspoor ingesleten – waar steeds moeilijker van af te wijken valt.

Dat er op dit vlak nog maar weinig onderzoek is gedaan, is niet verwonderlijk: het is erg lastig om voldoende deelnemers te vinden om stevig onderbouwde conclusies te trekken. De emigranten moeten hun nieuwe taal minstens vijftien jaar spreken, maar mogen ook niet te oud zijn en ze mogen geen herseninfarct hebben gehad. Want vertraagde of verstoorde hersenfuncties vertekenen de onderzoeks-

resultaten. Zo zijn er nog tal van eisen; het belangrijkste criterium is nog wel de leeftijd waarop de deelnemers aan het onderzoek zijn geëmigreerd. Schmid wil namelijk een vergelijking maken tussen mensen die als kind en mensen die als (jong)volwassene emigreerden. Schmid: ‘Want als er zoiets bestaat als een taalgevoelige periode, dan eindigt die ergens tussen de negen en twaalf jaar, zo blijkt uit eerder onderzoek.’

Asielzoekers

Niet voor niets werd Monika Schmid door de RUG binnengehaald met een Rosalind Franklin-fellowship voor vrouwelijke toponderzoekers. Het is aan haar te danken dat er een internationale onderzoekstraditie ontstaat op het gebied van taalverlies. Schmid, bescheiden: ‘Eerder promoveerden er her en der wel mensen op het onderwerp, maar er was geen continuïteit. Als senior onderzoeker kan ik voor continuïteit zorgen en kan ik helpen het onderzoek naar een hoger niveau te brengen.’ En dat is hoog nodig, vindt ze. Niet alleen omdat het taalvermogen zo’n interessante en mysterieuze menselijke capaciteit is en inzichten erin het taalonderwijs zouden kunnen verbeteren. Het onderzoek heeft ook politieke implicaties. Op basis van volstrekt ondeugdelijk onderzoek naar taalbeheersing weigert de Immigratie- en naturalisatiedienst (IND) sommige asielzoekers de toegang tot de Nederlandse asielprocedure, legt Schmid uit. ‘Een “deskundige” beweert dan dat iemand liegt over de regio waar hij vandaan zou komen omdat hij zijn vermeende moedertaal niet goed genoeg beheerst. En dat zonder enig idee hoe je dat wel of niet beheersen van een taal kan aantonen. Ik vind dat we ons daartegen moeten verzetten.’

Alzheimer

Inzicht in taalverlies en tweetaligheid kan misschien nog veel meer deuren openen. Zo laat recent onderzoek zien dat sommige niet-talige hersenfuncties van kinderen sneller ontwikkelen als ze tweetalig worden opgevoed en dat tweetaligen op latere leeftijd minder last hebben van Alzheimer en andere verouderingsziekten van de hersenen. Met medische beeldvormende techniek als PET- en MRI-scanners vallen hersenfuncties nauwkeurig te onderzoeken, legt Schmid uit. Maar waar medische technologie vooral geschikt is om momentopnames te maken, biedt de taalkunde inzicht in langlopende processen in de hersenen, zoals aan- en afleren van taal. Dus schaamt u zich niet als u staat te stamelen bij dat Franse bakkertje, deze zomer. Bedenkt u dan vooral dat zich in uw hoofd héél interessante processen afspeelen.



FOTO JEROEN VAN KOOTEN

Monika Schmid

(Stuttgart, 1967) studeerde Engels aan de Heinrich Heine Universiteit te Düsseldorf, waar zij in 2000 ook promoveerde. Haar onderzoek richt zich op taalverlies bij migranten en de ontwikkeling van tweetalige taalvaardigheid. Na enige jaren onderzoek bij de VU in Amsterdam werd zij in 2007 benoemd tot Rosalind Franklin Fellow aan de RUG. Begin 2010 sleepte zij een NWO Vici-subsidie in de wacht van 1.500.000 euro.

TEKST >

RALPH AARNOUT

Enquête

Afgelopen mei hebben drie studentes Bedrijfskunde van de RUG een onderzoek uitgevoerd onder lezers van *Broerstraat 5* om hun mening te peilen over het blad en het Ubbo Emmius Fonds van de RUG. Ongeveer 10.000 alumni werd per mail gevraagd een enquête in te vullen en maar liefst 1.300 gaven daar ook gehoor aan. Bij het ter perse gaan van dit nummer is het verslag over de uitkomsten van dit onderzoek nog niet geheel af. In de volgende *Broerstraat 5* zult u echter meer kunnen lezen over de resultaten. Toch willen redactie en studenten bij deze alvast iedereen die heeft gereageerd hartelijk danken voor zijn medewerking.

Jelle Brandt Corstius presenteert Zomergasten



Jelle Brandt Corstius (1978), correspondent, publicist en programmamaker, gaat de 23ste editie van *Zomergasten* presenteren. Brandt Corstius studeerde geschiedenis en journalistiek (2004) in Groningen. Hij woont sinds maart 2005 in Moskou, waar hij correspondent is voor *Trouw*, *De Standaard* en mensenrechtenmagazine *Wordt Vervolgd*. In 2009 maakte hij voor de VPRO de televisieserie *Van Moskou tot Magadan*, in 2010 vervolgd met *Van Moskou tot Moermansk*. Tussen 25 juli en 29 augustus – om ca. 20.15 uur op

Nederland 2 – ontvangt hij als presentator zes *Zomergasten*. Hun namen worden begin juli bekend gemaakt. > www.jellebc.nl

Duisenberg Gebouw en Paviljoen

Het onderkomen van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde (FEB) en de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen is de afgelopen jaren grondig verbouwd: de kantoren, bibliotheek en college-ruimtes zijn gemoderniseerd, er is een centrale plaza gerealiseerd en een paviljoen aangebouwd aan de vijverzijde. Op 4 juni, bij de feestelijke opening van de nieuwbouw, is zowel de nieuwe gebouwnaam als een kunstwerk onthuld. Het WSN-gebouw heet voortaan het Duisenberg Gebouw en Paviljoen. Met de naamgeving eert de faculteit Wim Duisenberg (1935-2005), alumnus economie. Het kunstwerk 'Sun College' van Jeroen Doorenweerd is de veertiende verbeelding in het kader van het Beeldenproject van de RUG. De nieuwe aanwinst in de tuin verbeeldt het thema 'de mens centraal'.



FOTO GERHARD TAATGEN



Jaarbeeld 2009 uit

Jaarbeeld 2009 is de publiekversie van het algemene jaarverslag van de RUG. Belangrijke momenten en trends worden genoemd, evenals feiten en cijfers. Centraal in de brochure staan acht 'portretten' van leden van de RUG-gemeenschap voor wie 2009 een bijzonder jaar was. Verder komen achtergronden bij opmerkelijke gebeurtenissen aan de orde. De brochure – ook de Engelse uitgave – is gratis te verkrijgen bij de Universiteitswinkel (zie pagina 31) of als pdf te vinden op www.rug.nl/jaarbeeld.

Predikantenopleiding terug

De Protestantse Theologische Universiteit (PTU) verhuist terug naar Groningen en de VU in Amsterdam. De huidige drie vestigingen in Utrecht, Kampen en Leiden worden gesloten. De PTU verzorgt de opleiding tot predikant en geestelijk verzorger binnen de Protestantse Kerk in Nederland. De opleiding maakte vanaf de oprichting in 1614 tot 1999 deel uit van de theologische faculteit van de Groningse universiteit.

Prijs Dierenbescherming

Geny Groothuis (1952), hoogleraar Geneesmiddel-metabolisme en Toxicologie, heeft de 'Lef in het Lab'-prijs van de Dierenbescherming gekregen voor haar inspanningen om dierproeven terug te dringen. De trofee werd uitgereikt tijdens een uitzending van het VARA radio 1-programma *Vroege Vogels*. Om nieuwe geneesmiddelen te testen ontwikkelde Groothuis een methode waarbij geen proefdieren gebruikt worden, maar hele dunne plakjes menselijk weefsel, afkomstig van organen die worden verwijderd tijdens een operatie. Groothuis studeerde biochemie aan de RUG en promoveerde in 1982 cum laude bij Medische Wetenschappen.

> www.rug.nl/Broerstraat5 > juni 2009

Rectificatie Mexico

In het aprilnummer 2010 over het Mexico instituut van de RUG wordt Wil Pansters ten onrechte 'buitengewoon' hoogleraar genoemd, in plaats van 'bijzonder'. En waar er staat '...onder de generaalsregimes in landen als Mexico, Peru en Nicaragua...' had moeten staan '...onder de generaalsregimes in Midden- en Zuid-Amerika...'

De nieuwe *Digitale Atlas van Economische Planten* combineert botanische informatie met toepassingen. In drie jaar tijd werden 4.000 soorten in 10.000 foto's gedocumenteerd. 'Deze zaadjes vind je in elke beerput.'

10,5 kilo aan atlas

De oude Romeinen dreven handel met India, en vanuit India werd handel gedreven met het oosten van China. Dus toen RUG-archeoloog René Cappers de plantaardige resten analyseerde in de Romeinse handels-haven Berenike – gelegen in Egypte, aan de Rode Zee – kwam hij nogal wat onbekende producten tegen.

Dus ging hij verzamelen. In India, maar ook Chinese producten kwamen in zijn eigen collectie. Daar zitten nu zo'n 29.000 verschillende plantaardige producten in – van bladeren en stengels tot zaden en vruchten, onbewerkt en bewerkt of verwerkt in poeders, zalfjes of kralenkettingen. En omdat hij net de *Digitale Zadenatlas van Nederland* had gemaakt dacht hij een jaar of drie geleden: hier kan ik óók een atlas van maken.

Het werd de *Digitale atlas van Economische Planten*. De opzet was – net als bij de Nederlandse atlas – een boek met hoge kwaliteit foto's en een website. Het boek is voor het overzicht, de website voor het zoeken en leggen van verbanden.

'Je kunt bijvoorbeeld zoeken op bloembolletjes met sierwaarde uit het Midden-Oosten. En dan krijg je alle verschillende soorten te zien.' Er is ook een boek in drie delen, samen 10,5 kilo. 'Daarin zijn de planten op familie gesorteerd, zodat je die samenhang kunt zien.'

Op zijn werkkamer staan flinke dozen gestapeld, iedere doos is één boek. 'Keurig ingepakt in beschermend materiaal, de dozen kunnen op de grond vallen zonder dat het boek beschadigt.'

Er zijn al een paar honderd in de voorverkoop besteld. De markt is wereldwijd, ook omdat er een index in vele talen bijzit. 'Nederlands, Engels, maar ook Arabisch, drie Indiase talen, Chinees...' En alles is straks via Google te vinden. Al zijn een aantal functies van de website, zoals de foto's in hoge resolutie, alleen voor kopers van het boek.

De site is nog niet online. Maar de digitale versie van de *Nederlandse Zadenatlas* wordt nu al zo'n 800 keer per dag bezocht. En die is trouwens ook de hele wereld overgegaan. 'Veel planten komen ook in andere landen voor. Vooral vanwege de hoge kwaliteit van de foto's en de compleetheit is dit boek gewild', weet Cappers.

De nieuwe atlas is een coproductie met het Deutsches Archäologisches Institut (DAI), dat ook een aardige collectie economische planten bezit. Cappers werkte samen met DAI-archeoloog Reinder Neef en RUG-collega Renée Bekker. 'Alledrie zijn we bioloog van origine.'

Na de *Atlas van*

Economische Planten volgen nog twee werken, ook weer in boek en op de site. De *Digitale Atlas van Economische Planten in de Archeologie* moet laten zien hoe plantenresten teruggevonden worden. En de *Digitale atlas van Traditionele Agrarische Activiteiten* zal traditionele landbouwtechnieken laten zien. 'We zijn nu bezig met het maken van filmpjes. We hebben contact met een aantal dorpen in Koerdisch Turkije, waar ze de traditionele gereedschappen nog hebben. Ze gebruiken ze niet meer, maar kunnen nog wel laten zien hoe ze werken.'

Technieken die duizend jaar of langer gebruikt zijn en dus een sleutel vormen tot interpretatie van archeologische opgravingen – en daarmee ons eigen verleden. 'Die cultuur verdwijnt nu. Onlangs was ik een week in Turkije, in die tijd kon ik maar vijf traditioneel bewerkte akkers ontdekken.'

TEKST > RENÉ FRANSEN OVERGENOMEN UIT DE UNIVERSITEITSKRANT, UK 26 - 18 MAART 2010

> www.plantenatlas.eu

> Het Prins Bernhard Fonds doneerde € 15.000,- voor het wereldwijd ontsluiten van de *Digitale Zadenatlas van Nederland*.



Mondverzorging

Misvaktakjes (*Salvadora persica*) lijken een beetje op zoethout. De takjes zijn bedoeld om het gebit te reinigen. Je kunt er op kauwen of met een gespleten takje de tanden 'poetsen'. 'Er zit een bacterie-dodende stof in die takjes, het werkt dus echt', vertelt Cappers. Hij verzamelde de gewone stokjes, maar ook de 'luxe verpakking' die in bijvoorbeeld Egypte verkrijgbaar is. Daar zocht hij ook naar tandpasta waarin de werkzame stof van misvak was verwerkt. 'Die kende ik uit literatuur, maar ik kon het uiteindelijk niet vinden.' Toen hij onlangs in Turkije was voor een seminar noemde hij misvak. Een dag later kwam een van de studenten aanzetten met een tube Colgate misvak. 'Die kon nog net mee in de atlas.' In Egypte is de tandpasta vermoedelijk al weer van de markt. 'Misschien verkocht het niet omdat de bevolking liever gewoon op de stokjes kauwt.'

De KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) heeft dit jaar maar liefst twee van de vier Akademiehoogleraarschappen aan Groningers toegekend. Liesbeth de Vries, hoogleraar medische oncologie (RUG/UMCG) en Eric Bergshoeff, hoogleraar theoretische natuurkunde, ontvangen elk een bedrag van één miljoen euro, zodat zij zich volledig kunnen wijden aan innovatief onderzoek en de begeleiding van jonge onderzoekers.

Twee Groningse Akademiehoogleraren benoemd

Eric Bergshoeff

(1955) studeerde natuurkunde in Leiden waar hij in 1983 promoveerde. Daarna werkte hij aan de Brandeis University in Boston (VS), bij het ICTP in Triëst (Italië) en op het onderzoeksinstituut CERN in Genève (Zwitserland). Sinds 1991 is hij verbonden aan de RUG, eerst als KNAW Fellow en vanaf 2001 als hoogleraar Theoretische Hoge Energie Fysica. Hij is mede-opsteller van de membraantheorie en een van de meest vooraanstaande natuurkundigen ter wereld.

Op een zonnig terrasje in Groningen vertelt hoogleraar Theoretische Hoge-Energie Fysica Eric Bergshoeff gepassioneerd over zijn vakgebied, de natuurkunde. Bergshoeff verwierf internationaal grote bekendheid door zijn bijdragen aan het onderzoek naar de snaartheorie. Een theorie die voorspellingen doet over de opbouw van de allerkleinste deeltjes in de natuur. Bergshoeff liet zien dat de snaartjes uit de snaartheorie ook andere vormen kunnen aannemen.

Dinky Toy

Hoe de allerkleinste deeltjes van een atoom exact in elkaar zitten, weten natuurkundigen nog niet. Om hier achter te komen laten ze deeltjes met enorme snelheid op elkaar botsen, zoals in de deeltjesversneller in Genève (CERN). 'Vergelijk het met een jongen die wil ontrafelen hoe zijn Dinky Toy in elkaar zit en het autootje daartoe tegen de muur smijt,' zegt Bergshoeff. 'Door de radertjes en tandwieltjes op de grond goed te bestuderen kan hij het bouwplan achterhalen. Des te harder hij gooit, des te meer onderdelen komen er vrij en des te beter inzicht hij krijgt in de opbouw van de auto.' Maar aan de botsingexperimenten zit een limiet: op een bepaald moment kost het teveel energie om op een nog kleiner niveau te kijken.

Juist over de opbouw van deeltjes op dat, zelfs voor topnatuurkundigen onzichtbare, niveau doet de snaartheorie voorspellingen: deeltjes bestaan niet uit een oneindig kleine massa, maar uit trillende snaartjes. De snaartheorie is interessant omdat het twee belangrijke natuurkundige theorieën verenigt. Bergshoeff: 'Voor de grote afstanden, zoals de banen van planeten, passen we de zwaartekrachtstheorie van Einstein toe. Voor de hele kleine afstanden gebruiken we de zogenaamde kwantummechanica.' Fysici zijn echter op zoek naar een overkoepelende theorie.

Wiskundig gaan beide theorieën namelijk niet samen, terwijl ze niet los van elkaar te zien zijn. Bergshoeff legt uit: 'Als je ver genoeg teruggaat in de tijd, is ons heelal ontstaan uit één punt: de oerknal. Vlak na de oerknal zat alles dus vlak bij elkaar. Groot ontmoet daar klein.'

Etentje

In het onderzoek naar de snaartheorie heeft Bergshoeff belangrijke bijdragen geleverd. Zo liet hij zien dat de voorstelling van enkel snaartjes te simpel was en dat membranen, een soort trommelvliesjes, in de theorie een goede aanvulling zijn, waarbij snaren en membranen bovendien in elkaar kunnen overgaan: 'Als je een membraan als een dekentje oprolt, is het weer een snaartje,' illustreert Bergshoeff. Het idee voor deze membraantheorie ontstond op een merkwaardige manier. 'Ik werkte met drie andere onderzoekers in het Italiaanse plaatsje Triëst,' vertelt Bergshoeff. 'Een van de collega's had 's avonds een etentje, waardoor we even niet verder konden met ons eigen onderzoek. Wij die die avond wel werkten, besloten ons te storten op een onopgelost natuurkundig probleem: de snaartjes.' Geïnspireerd door een college over membranen bedachten we dat die wel eens een alternatief voor snaren zouden kunnen vormen. Bergshoeff: 'Op die ene avond is de basis voor onze membraantheorie ontstaan. Eigenlijk gewoon toeval.'

De membraantheorie vindt onder andere toepassing in de kosmologie, vooral bij onderzoek naar zwarte gaten en de oerknal. Onderzoek naar het heelal fascineert Bergshoeff: 'Het is een verhaal overgedragen van generatie op generatie. De Egyptenaren dachten al na over het heelal, vervolgens de Grieken, de Romeinen, de mensen in de Middeleeuwen en nu wij. Het is een spannend verhaal en daar doe ik graag aan mee.'

TEKST >

DOUWE VAN DER TUIN



FOTO JEROEN VAN KOOTEN

Ze heeft al vele toonaangevende publicaties, mooie benoeringen en andere prestaties op haar conto staan. Toch was de benoeming een prettige verrassing. 'Ik wist dat het College van Bestuur mij had voorgedragen, want ik moest een cv inleveren en een lijst met mijn promovendi. Dat laatste was bijzonder leuk: ik heb, voor zover ik het niet precies wist, ze allemaal benaderd en weet nu wat ze zijn geworden, waar ze terecht zijn gekomen en – ook belangrijk – hoeveel kinderen ze hebben gekregen.'

Geen heisa

Nuchter als altijd wenst Liesbeth de Vries geen heisa te maken van deze bijzondere benoeming. 'Het is vooral fijn voor mijn groep, bij het UMCG. Dit hebben we toch mooi voor elkaar gekregen. En natuurlijk is een miljoen euro voor onderzoek altijd welkom. Maar het is niet zo dat mijn leven nu opeens op de kop staat. Ik ga deze week gewoon zoals gepland naar Amerika op congres om knapper te worden en te regelen dat ik eind dit jaar drie maanden in Boston ga werken. Wat ik de komende vijf jaar ga doen als Akademiehoogleerare, moet ik eerst eens goed overdenken.'

De Vries is geen onderzoeker pur sang, zoals veel andere Akademiehoogleeraren. Ze verdeelt haar tijd over onderzoek, patiëntenzorg en onderwijs. 'Ik ben ook gewoon dokter en daar ga ik absoluut mee door, want die combinatie houdt je in balans. Je ziet zo echt wat werkt voor patiënten: de transitie van onderzoek naar patiëntentoeëpassing is voor ons geen grote stap.'

Ook onderwijs vindt ze belangrijk. 'Je hebt jonge mensen nodig om het vak verder te brengen. Het is echt geweldig om die jonge honden in mijn groep te begeleiden. Ze hebben zoveel drive en willen zoveel leren. Ik vind dat mooi om mee te maken.' Wat betreft het aantrekken van goede onderzoekers en het binnenhalen van subsidies voor nieuw

onderzoek is deze benoeming overigens niet onhandig, voegt ze toe. 'Mensen vinden dat toch leuk en willen graag met je samenwerken. Het zegt blijkbaar wel iets.'

Borstkanker

Ze was jong toen ze in de oncologie begon. In die tijd was kanker vaker een doodvonnis. 'We konden veel minder mensen behandelen dan nu en de bijwerkingen waren vaak ernstig. Het is een voorrecht om mee te mogen maken hoe dit vak in een stroomversnelling is geraakt. We kunnen zoveel meer doen dan vroeger. Je snapt nu wat een cel doet en je kunt ingrijpen als het mis gaat.'

De Vries verwijst naar de vooruitgang die is geboekt op het gebied van borstkanker. 'Vroeger kregen alle borstkankerpatiënten dezelfde behandelingen en was het maar afwachten wat werkte. Nu hebben we gerichte therapieën voor allerlei types borstkanker. Dat betekent dus dat patiënten minder vaak een zinloze behandeling hoeven te ondergaan.'

Genieten

'Ik heb overigens niet de illusie dat wij het kankerprobleem hier in Groningen even oplossen. We dragen ons steentje bij, net als al die andere instituten over de hele wereld.' Op de vraag wanneer ze echt tevreden is, komt een onverwacht antwoord. 'Mooie behandelresultaten en mooie onderzoeksresultaten zijn prachtig, maar ik ben ook heel tevreden als we buiten kunnen eten omdat het mooi weer is. Of als een van mijn dochters zomaar belt. Weet je, in dit vak kom je zeer nadrukkelijk in aanraking met de grenzen van het leven. Geniet dus ook nu van je leven en stel het niet uit tot later.'

Liesbeth de Vries

(1950) studeerde geneeskunde aan de RUG (1977), waar zij ook promoveerde. Zij is sinds 1997 hoogleraar Medische Oncologie en hoofd van de afdeling Medische Oncologie van het Universitair Medisch Centrum Groningen. Als arts-onderzoeker heeft zij een enorme bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de medische oncologie en de totale kankerzorg in Nederland. Ze behoort ook internationaal tot de toponderzoekers. Haar onderzoek richt zich op het ontvankelijker maken van tumoren voor medicijnen. De Vries is een van de meest geciteerde wetenschappers van het land.

TEKST >

MARJAN BROUWERS



De laatste kampioensschaal

Nog één WK met de neus vooraan, als delegatieleider van het Nederlands elftal.

Daarna pakt directeur betaald voetbal **Henk Kesler** zijn koffers. Tien vragen aan de RUG-alumnus rechten die hockeyen vroeger gezelliger vond.

Henk Kesler (1949) stopt op 1 september als directeur Betaald Voetbal bij de KNVB. Hij was dat sinds 2000. Kesler blijft als lobbyist in dienst bij de bond. Hij gaat proberen het WK voetbal in 2018 of 2022 naar Nederland en België te krijgen. Kesler studeerde rechten in Groningen van 1967 tot 1972. Voor hij via bestuursfuncties bij FC Twente doorstroomde naar de KNVB, werkte hij als advocaat, als directeur van Hartman tuinmeubelen en daarna weer als advocaat. Kesler is getrouwd en heeft drie dochters.

1 Hoe ziet uw WK eruit?

'Ik blijf tot we uitgeschakeld zijn in Zuid-Afrika. Of tot we op 11 juli de finale spelen! Als delegatieleider ben ik óf bij de spelers óf bij de sponsors. Vanuit ons sponsorresort aan de rand van het Krugerpark vlieg ik naar de speelsteden. En er zijn nogal wat plichtplegingen waar ik natuurlijk ook bij moet zijn.'

2 Is het eigenlijk hard werken, als directeur betaald voetbal?

'Het is een "timeconsuming" functie. Ik ben zeventig tot tachtig uur per week ergens aanwezig. Of je dat hard werken moet noemen, is lastig te beoordelen, zeker als je twee keer per week bij een voetbalwedstrijd op de tribune zit. Tijdens de wedstrijd zeuren ze niet aan je kop, maar daarvoor en daarna wel. Je bent publiek bezit en soms is dat onaangenaam. Je bent de baas van de eerste en de eredivisie en moet de belangen van iedereen dienen en dat kan eigenlijk niet. Maar ik wist, toen ik eraan begon, dat ik in deze baan geen bloemen zou krijgen.'

3 Bent u wel eens belaagd door gefrustreerde supporters?

'In 2002 heb ik thuis in Enschede wat bewaking gehad, hoofdzakelijk voor mijn vrouw, want ik woon door de week in Zeist. Ik heb al tien jaar een weekendhuwelijk. Destijds had ik, geloof ik, wat supporters van PSV beledigd. Ik kreeg ook een kogelbrief. De hondenbrigade stond hier vanwege de bekerfinale Feyenoord-Ajax ook op de stoep. De hele buurt werd 's nachts wakker geblaf. De buurvrouw zei: "Leuk hoor Henk, dat geblaf. En 's morgens om zes uur begonnen je kippen weer!" Ach, ik ben vrij laconiek. De meeste supporters doen niks, ze durven niet.'

4 Hoe was het voor u als Tukker om de kampioenschaal dit seizoen aan FC Twente uit te reiken?

'Ik had niet gedacht dat ik dat mee zou maken. Ik heb bij een lezing wel eens gezegd – en dat werd me niet in dank afgenomen – dat Twente het op het laatst altijd laat lopen, te zenuwachtig wordt. Ik was emotioneel, ik heb een Twentehart.'

5 Dus u hebt dat eens even flink gevierd?

'Het decorum wil dat ik niet in zo'n bus ga staan zwaaien. Die afstand moet je bewaren. Ik heb na de wedstrijd in de bestuurskamer van NAC, in Breda, een biertje gedronken – en nog een – en ben toen met mijn chauffeur naar Enschede gereden. Ik was vrij snel weg, dat

had de politie goed geregeld. Bij Holten kwamen we tussen de supportersbussen. Ik zei tegen mijn chauffeur: Ga er hier maar af, we gaan wel binnendoor. Tegen achten kwam ik precies in het voorste gedeelte van de politie-escorte. Toen kon ik er langs, en zo snel mogelijk naar huis. Bij de overburen heb ik champagne gedronken en RTV Oost gekeken.

Het had voor mij niet zo gek veel zin om naar de Markt te gaan. Ik weet precies wat er dan gebeurt. Iedereen kent me. Moet ik eindeloos op de foto met iedereen. Dat heb ik met het Nederlands elftal ook: "Henkie fotooooo!"

6 FC Haarlem ging dit jaar failliet en ook BV Veendam kwam flink in de problemen. Hoeveel clubs volgen?

'De situatie in Zuid-Limburg is ook zorgelijk, MVV, Roda JC, Fortuna. En zo heb je er wel meer. Een betaald-voetbalorganisatie moet geworteld zijn in een stad en voldoende financieel draagvlak hebben. Bij de benefietwedstrijd voor Haarlem waren maar 900 toeschouwers! En Veendam wordt weliswaar gedragen door de supporters, maar ik hoef jou niet te vertellen dat de Veenkoloniën niet het rijkste deel van Nederland is. Daar komt nog eens de crisis bij. Het zou raar zijn als het voetbal de enige bedrijfstak is die onder de radar van de economische crisis doorvliegt.

Een door ons ingestelde taskforce onder leiding van oud-minister Willem Vermeend concludeerde recent dat clubs bescheidener moeten zijn bij het maken van hun begroting en met hun spelerssalarissen.'

7 Kunt u zelf eigenlijk voetballen?

'Ik ben niet briljant, maar kon het aardig. Op mijn achttiende ben ik in Groningen bij Forward gegaan. Ik ben nog lid van het reünistengenootschap van Forward. Ik begon in het tweede elftal, heb het nog een seizoen tot het eerste gebracht, toen kwamen er allerlei blessures. Volgens mij was ik ook niet goed genoeg meer. In Enschede, waar ik later advocaat werd, heb ik nog tot mijn achtentwintigste gespeeld. Maar ik had last van mijn knie. En om nou elke maandag hinkend naar kantoor te moeten... Toen heb ik nog gehockeyd. Ik kon in het doel staan.'

8 Vergelijk hockey eens met voetbal.

'Voetbal is een simpeler spel. Hockey vergt een bepaalde vaardigheid, met die stick. Een voetbal stoppen kan elke hockeyer wel, maar niet elke voetballer kan hockeyen. En hockey is na afloop gezelliger. Dat is wel een belangrijk

kenmerk. Voetballers drinken met hun eigen team een biertje, hockeyers mixen meer. Dat vond ik ook het leuke. Je kwam nog eens iemand tegen met wie je vroeger gestudeerd had.'

9 U hebt veel gedaan om het supportersgeweld te bestrijden. Tevreden?

'Nee. De vraag die mij nog steeds kwelt, is waarom wij niet kunnen wat de Duitsers en de Engelsen wel lukt. In Duitsland drinken ze heel veel bier, maar er valt geen onvertogen woord bij grote wedstrijden. In Engeland krijg je meteen drieduizend pond boete of veertien dagen cel als je op het veld komt. Als je dat in Nederland voorstelt, schreeuwen ze moord en brand.

We hebben sinds 1997 geparticipeerd in de Interdepartementale Stuurgroep Bestrijding Voetbalgeweld en gepleit voor strengere maatregelen. Stadionverbod, omgevingsverbod, meldingsplicht. In 2007, toen het niet opschoot, heeft de KNVB zelf een wetsontwerp laten maken, met hulp van een paar hoogleraren van de Vrije Universiteit Amsterdam. Dat vond de politiek vervelend, maar een aantal kamerleden – Spekman, Zijlstra en Atsma – heeft het overgenomen. Helaas is de wet er nog steeds niet.'

10 Wat zijn uw plannen?

'Ik heb mijn flat opgezegd in Zeist en ga weer thuis wonen in Enschede. Ik ben voorzitter geworden van de Raad van Toezicht van het Orkest van het Oosten, omdat ik vond dat ik eens iets anders moest doen. En ik heb met mijn vrouw afgesproken dat ik nog een poging doe om piano te leren spelen.'

TEKST > ELLIS ELLENBROEK

FOTO > ANP PHOTO / TOUSSAINT KLUITERS



Rituele dans met de populisten

Een 'aardverschuiving', een 'verpulvering van het politieke landschap'. Termen die daags na de Tweede-Kamerverkiezingen in de kranten domineerden. Tijd voor een nuchtere terugblik door de ogen van historicus Gerrit Voerman en staatsrecht deskundige en prominent D66-lid Hans Engels.

Nou ja, een aardverschuiving...,' begint Gerrit Voerman, directeur van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de RUG. Hij geeft zijn visie van achter zijn bureau, dat is bezaaid met hoge stapels papieren die de indruk wekken ieder moment van de tafel te kunnen glijden, gelijk het CDA uit het centrum van de macht is gegleden. Dat laatste is inderdaad een element dat wel als een aardverschuiving kan worden gezien, aldus Voerman: 'Die partij is in één klap in omvang gehalveerd. Tot nog toe had het CDA zich altijd staande weten te houden tegen populistische stromingen, maar dat lijkt nu niet langer te lukken.'

In een breder perspectief bezien ligt het politieke midden al veel langer onder vuur, gaat Voerman verder. De PvdA leed immers al in 2002, het jaar dat de partij van Pim Fortuyn voor het eerst meedong naar Tweede-

Kamerzetels, een groot verlies. De VVD verloor vervolgens in de jaren daarna een enorme aanhang en nu wordt het CDA daardoor getroffen. Voerman: 'Sinds de verkiezingen in 2002 is het politieke midden steeds verder genivelleerd en zien we een opkomst van partijen aan de flanken.'

Zo bekeken, aldus Voerman, zijn de verkiezingsuitslagen het logische gevolg van een proces. 'In de verhouding tussen de gevestigde politieke partijen is de laatste tien jaar niet zo gek veel veranderd,' verklaart hij. '35 á 40 zetels zijn vanuit het politieke midden verschoven naar de min of meer populistische partijen der ontevreden, zoals eerst de LPF en nu de PVV en de SP.'

Die nivellering is misschien wel het meest in het oog springende politieke patroon van het laatste decennium, meent Voerman. Sinds de jaren zeventig, toen allerlei splintergroepe-

ringen als de Boerenpartij en de Nederlandse Middenstandspartij verdampten, is Nederland jaren achtereen een driestromenland geweest, met drie grote partijen die een kwart eeuw geleden bij elkaar zo'n 130 van de 150 zetels telden. Nu zijn dat er nog maar ongeveer 80, onderstreept hij.

Boos kiezersvolk

Het verlies van het CDA lag in de lijn der verwachtingen, stelt hoogleraar staatsrecht aan de RUG Hans Engels, die voor D66 in de Eerste Kamer zit. 'Mijn indruk is dat Balkenende lang veel kiezers heeft getrokken die niet behoorden tot het traditionele CDA-electoraat. Mensen die bang zijn of op zoek en houvast zochten bij het normen- en waardenverhaal van Jan Peter Balkenende. Nu de houdbaarheidsdatum van Balkenende lijkt te zijn verstreken, mede door een reeks missers in de aanloop naar de verkie-

‘Cohen en Rutte sms’ten elkaar tijdens de campagne dagelijks’

zingen, is die toeloop van ‘bange’ kiezers vrij plotseling geëindigd.’ Daarnaast, aldus Engels, is zelfs de harde basis die er was voor de christelijke partijen, met de ontzuiling verdwenen. De christelijke partijen hebben nog nooit zo weinig kiezers getrokken. ‘Kiezers laten oude verbanden los, iets waar alle partijen mee te maken hebben’, onderstreept Engels.

Interessant is uiteraard hoe deze ontwikkelingen zich voorzetten: afkalvend midden, opkomende ontevredenheidspartijen aan de flanken en gemakkelijk overlopende kiezers. ‘Het hangt er helemaal vanaf hoe de Haagse politiek het de komende jaren aanpakt,’ zegt Engels. ‘Ik ben het met Gerrit Voerman eens dat er al langer circa vijfentwintig zetels door boos en ontevreden kiezersvolk worden bezet: de tegenpartijen. Ze zijn demagogisch, populistisch en opportunistisch. Voornaamste doel en strategie van de PVV is het verzamelen van ongenoegen en daarop inspelen. Meer diepgang is er niet.’

Die strategie mag dan grote groepen kiezers trekken, aldus Engels, hij vindt het een jammerlijke ontwikkeling. Want het creëert wat hij noemt, ‘een jukebox-politiek’: u vraagt wij draaien. Daar gaat een destabiliserend effect van uit op het bestuur van het land. Iets waar niemand op zit te wachten, zeker niet in deze periode van economische malaise. ‘Ik houd vanwege die bestuurbaarheid dan ook mijn hart vast als de PVV inderdaad in het kabinet komt,’ licht Engels toe. ‘Zodra dergelijke tegenpartijen als overwinnaar uit de verkiezingen komen en in een college gaan zitten, is het binnen de kortste keren met ze gebeurd. Want meeregeren is heel iets anders dan als volksvertegenwoordiger een tegengeluid produceren.’

Voerman valt hem bij: ‘Zodra Wilders in de regering belandt, moet hij een hele organisatie optuigen om aan de verkiezingen voor provinciale staten en daarmee de Eerste Kamer mee te kunnen doen. Een deel van de honderden mensen die actief voor hem zullen worden, gaan inspraak eisen. Het optreden van PVV-lid Hero Brinkman is daar een voorbode van. Dat is een bron van instabiliteit voor een partij die in essentie ondemocratisch is – Wilders is het enige lid.’ En voor die onzekere factor, zegt

Voerman, is de VVD doodsbenauwd. Die zou immers een kabinet VVD-PVV binnen de kortste keren kunnen opblazen.

Rituele dans

Maar, voerspelt zowel Voerman als Engels, tot een kabinet met de PVV zal het niet komen. Al vindt dit interview plaats terwijl de formatie amper begonnen is, Engels en Voerman durven die voorspelling wel te doen. Niemand in Den Haag die er belang bij heeft dat de partij van Wilders in de regering komt, zelfs de PVV zelf niet, denkt Engels: ‘Hij zegt dat hij wil regeren, maar dat is strategie. Wilders beoogt slechts een rol naast het bestaande politieke stelsel.’ In zee gaan met de PVV zal ook intern bij zowel het CDA als bij de VVD enorme spanningen en mogelijk zelfs splitsingen opleveren. Toonaangevende partijleden vinden de PVV een ondemocratische partij die bevolkingsgroepen wegzet en discrimineert en verbinden daaraan de conclusie dat ze er niet mee willen samenwerken. ‘Maar vanuit democratisch en politiek-strategisch oogpunt moet wel eerst met die partij worden onderhandeld,’ zegt Engels. ‘Dat is meer dan een rituele dans, want het levert de informateur later de vereiste legitimatie op om te kunnen zeggen dat hij er met de PVV niet uitkomt.’

De formateur – VVD’er Uri Rosenthal – verwees op zijn eerste werkdag naar de woorden van koningin Beatrix. Die repte van ‘de moeilijke toestand waarin het land verkeerde’. Woorden die ook werden gebezigd door koningin Wilhelmina, voorafgaand aan de vorming van het derde kabinet Colijn, in 1935. Rosenthal wilde maar zeggen dat het samenstellen van de regeringscoalitie snel en zorgvuldig moet. Maar hoe lastig is die operatie eigenlijk, vergeleken met eerdere coalitiebesprekingen? ‘Behoorlijk ingewikkeld,’ vindt Voerman. ‘Omdat ik verwacht dat het CDA niet zal meeregeren – de partij zal eerst intern orde op zaken willen stellen – zijn eigenlijk vier partijen nodig om een meerderheid te vormen. Dat hebben we sinds 1977 niet meer gezien.’

Engels ziet lichtpuntjes. ‘Iedereen verwacht dat het CDA zijn wonden gaat likken in de woestijn en gedurende een oppositieperiode



Hans Engels (1951)

is in Groningen universitair hoofddocent staatsrecht aan de juridische faculteit en bijzonder hoogleraar gemeenterecht/gemeentekunde in Leiden. Hij studeerde rechten aan de RUG (1977), waar hij – na een periode in het bedrijfsleven – sinds 1980 werkt bij de sectie staatsrecht en in 1987 promoveerde. Daarnaast is hij rechter-plaatsvervanger. Voor D66 was hij wethouder en loco-burgemeester van Eelde, fractievoorzitter in Zuidlaren en in de Provinciale Staten van Drenthe en is hij sinds 2004 lid van de Eerste Kamer.

Gerrit Voerman

(1957) studeerde geschiedenis (1985) aan de RUG. Sinds 1989 geeft hij leiding aan het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van deze universiteit. In 2001 promoveerde hij er op een dissertatie over de CPN. Hij publiceert veelvuldig over politieke partijen en is (mede)auteur van boeken over GroenLinks, de VVD en de SP. In de media is hij een veelgevraagde deskundige. > www.rug.nl/dnpp

orde op zaken wil stellen. Het betekent dat de VVD en de PvdA de basis moeten vormen van het nieuwe kabinet. Cohen en Rutte kunnen het beter met elkaar vinden dan Bos en Balkenende. Cohen en Rutte sms’ten elkaar tijdens de campagne bijvoorbeeld dagelijks. Ook programmatisch zijn er aanknopingspunten. De PvdA is de laatste jaren immers losgekomen van de klassieke dogma’s van de verzorgingsstaat.’ Voerman: ‘En dan D66 en GroenLinks als oliemannetjes tussen beide partijen in.’

‘De enig denkbare oplossing’, noemt Engels een Paarsplus-kabinet. ‘Bij de opties met de PVV erbij staat de bestuurbaarheid van het land onder druk. Maar wanneer de sociaaldemocraten en de liberalen elkaar troetelpunten gunnen en men investeert in commitment en de partijen schuiven goede ministers naar voren, dan levert dat een beter landsbestuur op dan we in de voorbije jaren hebben gehad.’

TEKST > LOEK MULDER

FOTO'S > ELMER SPAARGAREN

RUG-alumna bedrijfskunde **Marlies van Wijhe** (44) is de Zakenvrouw van het Jaar 2010 en vooral gepassioneerd directeur van familiebedrijf Van Wijhe Verf.

Een familiebedrijf ziet winst als middel

Het hoofdkantoor van Van Wijhe Verf op een industriegebied in Zwolle krijgt een nieuw likje verf. Binnen hangt een vrolijke, open sfeer. Overal staan nog uitbundige boeketten en de werkkamer van directeur Marlies van Wijhe ruikt zelfs als een bloemenwinkel.

Alumna Van Wijhe is onlangs uitgeroepen tot Zakenvrouw van het Jaar. Ze lacht: 'Dat er nu buiten geveerd wordt, is toeval hoor. Het zou al eerder klaar zijn, maar ja, het was nogal een strenge winter.' Haar uitverkiezing vindt ze een hele eer, die haar voorsnog veel werk oplevert:



ze is opeens zeer gewild voor interviews en lezingen. 'Dat is een mooie manier om ons product in de kijker te zetten. Dat werkt dus echt zo. Een van mijn buitendienstmedewerkers vertelde dat mensen in een verf- en behangzaak al hadden gevraagd om Wijzonol, onze verf, omdat ik deze prijs gewonnen heb.'

Maar Van Wijhe is vooral blij dat ze de kans krijgt te vertellen over het fenomeen familiebedrijven. Want, de naam deed het al vermoeden, Van Wijhe Verf is zo'n bedrijf. Al vier generaties lang. Als kind wist ze al dat haar vader graag wilde dat zij en haar zus de fabriek zouden overnemen. Toch liet hij hen volkomen vrij. Van Wijhe wilde biologie gaan studeren, maar koos in het eindexamenjaar op het laatste moment alsnog voor bedrijfskunde. Een schot in de roos, want hier kwamen vraagstukken aan de orde waar ze haar hele leven al over nadacht. Vanwege haar vaders bedrijf, natuurlijk.

Opvolging

Op haar 21ste kwam het erop aan. Wilden de gezusters Van Wijhe verder met het bedrijf. Of moest er elders een opvolger worden aange-trokken? Hoewel Van Wijhe op dat moment in Groningen best een uitbundig studentenleven leidde, hakte ze de knoop snel en serieus door. Haar toekomst lag bij de verffabriek van haar familie.

'Familiebedrijven doen het relatief goed in deze crisistijd,' weet Van Wijhe. 'Ze verschillen wezenlijk met andere bedrijven. Waar het bij een "gewoon" bedrijf draait om de winst en het bedrijf daarbij als middel wordt gezien, staat bij een familiebedrijf het bedrijf zelf voorop. Winst is slechts een manier om het voortbestaan te waarborgen.'

Toch heeft ook zij vorig jaar mensen moeten ontslaan. 'Zo'n beslissing ligt echt bij mij. Dat was heel moeilijk. Het gaat niet goed in de bouw en dat merken wij. Maar ik denk dat ik er op tijd bij ben geweest en dat we hiermee erger hebben kunnen voorkomen, de klap hebben kunnen opvangen. Ik zoek verandering en groei in innovatie en we vluchten niet in ingewikkelde bestuursconstructies.'

Haar opvolging is nog lang weg, maar Van Wijhe denkt er al wel over na. Zelf heeft ze geen kinderen, maar haar zus, die ook in het bedrijf werkt, wel. 'Bij aandeelhoudersvergaderingen is altijd de hele familie aanwezig, ook de kinderen van mijn zus schuiven graag aan. Maar meestal vinden ze het natuurlijk veel te saai. Mijn nichtje, die nu negen is, zei laatst dat ik niet moest denken dat haar broertje straks mijn werk ging overnemen.' Ik legde haar uit dat ze dat ook helemaal zelf mochten weten. Toen vroeg ze: 'Wat doe je nou eigenlijk precies?'

TEKST > FRANKA HUMMELS

FOTO > HANS WESTERINK

> www.marliesvanwijhe.nl

Anatomische les in het Universiteitsmuseum



Binnenste Buiten, Universiteitsmuseum,
Oude Kijk in 't Jatstraat 7a, di t/m zo van
13.00-17.00 uur; t/m 23 januari 2011,
> www.rug.nl/museum



Anatomisch theater

In navolging van andere Europese universiteitssteden werd ook in Groningen in 1615 een anatomisch theater ingericht, pal tegenover het eerste Academiegebouw. In de Broerkerk, de voormalige abdijkerk van de Franciscaner Broeders – inmiddels vervangen door de Universiteitsbibliotheek – vonden de openbare anatomielessen plaats. Belangstellende burgers konden tegen betaling plaatsnemen in de als amfiteater ingerichte sacristie, met in het midden de snijtafel waarop de lichamen van misdadigers werden opengesneden. Hoogleraren en burgers zaten op de voorste rijen, studenten konden gratis plaatsnemen op de achterste rijen.

'Schoon blozende'



De tentoonstelling geeft tevens een overzicht van de wijze van prepareren, conserveren en modelleren door de eeuwen heen. Tegelijk met de introductie van de praktische anatomie ontdekte men ook dat het mogelijk was lichaamsdelen te conserveren in alcohol.

Door onder anderen

de Groningse arts en hoogleraar Gerbrand Bakker (1771-1828) werd deze techniek later gecombineerd met de al oudere wastechiek: om plaatselijk kleur te geven aan de preparaten op sterk water spoot men gekleurde was in (zie het geprepareerde kinderhoofdje). De onderwijsmodellen van de beroemde modelleerfabriek Azoux in Parijs zijn in de negentiende eeuw gemaakt van papier maché.

En, ten slotte, de modellen uit onze eigen tijd. Die zijn grotendeels afkomstig uit de 'plastinaten'-fabriek van de zich kunstenaar noemende anatoom Gunther von Hagens. Zijn tentoonstelling 'Körperwelten', die nog steeds over de wereld gaat, roept overall heftige emoties op. Zo zal ook 'Binnenste Buiten' weinig bezoekers 'koud' laten.

TEKST > GERA BEL

Op de tentoonstelling 'Binnenste Buiten' in het Universiteitsmuseum is, voor jong en oud, te zien hoe de kennis van het menselijk lichaam door de eeuwen heen verworven is.

Ze staan in een uitgekiende zachte belichting opgesteld in de zalen van het Universiteitsmuseum. De vele preparaten en onderwijsmodellen zijn de stille getuigen van de geschiedenis van het anatomieonderwijs.

Aderlaten

In de Oudheid en de Middeleeuwen werd het opensnijden van het menselijk lichaam voor onderzoek als onethisch beschouwd. De Griekse arts Galenus (131-216) was de eerste die zijn kennis van het menselijke lichaam baseerde op anatomisch onderzoek, dat hij echter alleen uitvoerde bij dieren. Hieruit trok hij correcte, maar ook foute conclusies. Het bekendste voorbeeld is wel de theorie van de 'humores' ofwel de lichaamssappen. Eeuwenlang werden uit een overheersende hoeveelheid bloed of slijm of uit de kwaliteit van de gal (gele en zwarte) niet alleen ziekten, maar ook het 'humeur' of het temperament verklaard. De praktijk van het aderlaten, wanneer men een teveel aan bloed

constateerde, zou gedurende meer dan 1500 jaar vaker kwaad dan goed doen...

Atlas van Vesalius

Pas in de zestiende eeuw zou Andreas Vesalius (Brusselse arts Andries van Wesel, 1514-1564) afrekenen met de foute aannames sinds Galenus. In Padua verrichtte hij anatomisch onderzoek op de lichamen van overleden misdadigers. Daarvan liet hij houtgravures maken in het beroemde atelier van Titiaan in Venetië. Deze houtgravures werden vervolgens met behulp van ezels over de Alpen vervoerd naar de dichtstbijzijnde drukkerij, in Bazel. Daar stelde men een zeventalige atlas samen van de afbeeldingen. In de tweede druk beschreef Vesalius zo'n tweehonderd fouten van Galenus. Hij toonde daarbij aan dat deze zich had gebaseerd op de sectie van dieren en niet van mensen. Vesalius zou met zijn atlas de grondlegger worden van de moderne anatomie.

Alumnus van het Jaar 2010

Op het moment dat u dit leest, heeft de uitreiking van de Alumnus van het Jaar 2010 award op 2 juli al plaatsgehad. Maar bij het ter perse gaan van deze *Broerstraat 5* was de winnaar nog niet bekend. Benieuwd welke oud-student(e) de opvolger wordt van Jeroen Smit? Kijk dan op www.rug.nl/alumni/alumnusvanhetjaar

Broerstraat 5 niet voor bachelors

Enkele jaren geleden werd het bachelor-master systeem ingevoerd. Sindsdien krijgen – bevalve zij die hun masterdiploma behaalden – ook alle bachelors automatisch de *Broerstraat 5* toegezonden. In de praktijk echter blijken veel bachelors gewoon in Groningen verder te gaan met hun masters en zich nog helemaal niet als alumnus te beschouwen. Zij voelen zich dan ook niet aangesproken door een alumniblad als *Broerstraat 5*. Daarom is besloten vanaf oktober 2010 de *Broerstraat 5* niet langer automatisch te versturen naar bachelors die hun studie in Groningen vervolgen. Mochten zij wel prijs stellen op toezending, dan horen wij dat graag: www.rug.nl/broerstraat5 of redactieB5@rug.nl.

Noordelijk lijsttrekkersdebat



FOTO JIM ROBOT

Job Cohen, alumnus rechten (1971), voelde zich duidelijk op zijn gemak in het hart van zijn oude universiteit. De PvdA-lijsttrekker deed daar op 27 mei mee aan het Noordelijk lijsttrekkersdebat met de kopstukken van zes andere politieke partijen. In de bomvolle Aula van het Academiegebouw discussieerden Cohen, Balkenende, Rutte, Halsema, Pechtold, Rouvoet en Roemer een week voor de Tweede Kamerverkiezingen over zaken als kennis en onderwijs, de ondergrondse opslag van CO₂, energie en het landsdeel Noord-Nederland. Het twee uur durende

debat was opvallend geanimeerd werd rechtstreeks uitgezonden door de regionale omroepen RTV Noord, RTV Drenthe en Omrop Fryslân en was ook te volgen op het themakanaal Politiek 24 en via de website van de RUG. Het debat was op uitnodiging van de commissarissen van de koningin van Groningen, Friesland en Drenthe, te weten: Max van den Berg, John Jorritsma en Jacques Tichelaar. Het debat is terug te zien als uitzending gemist via de sites van RTV Drenthe, RTV Noord en Omrop Fryslân

EU-subsidie voor Wetenschapswinkels

De Europese Commissie stelt 2,7 miljoen euro ter beschikking aan de Science & Society Groep van de RUG voor het versterken van het Europese netwerk van wetenschapswinkels. Hiermee wil de Commissie burgers meer betrekken bij wetenschappelijk onderzoek.

Via wetenschapswinkels kunnen maatschappelijke organisaties, zoals buurtgroepen of verenigingen, onderzoek laten uitvoeren door studenten onder begeleiding van hoogleraren, zonder dat daar hoge kosten aan verbonden zijn. Dit van oorsprong Nederlandse idee vindt inmiddels wereldwijd navolging. Ook de universiteit van Cambridge begon er onlangs mee.

> www.rug.nl/wewi

Radiotelescoop

LOFAR (Low Frequency Array) de grootste radiotelescoop ter wereld, bestemd voor observaties in de lagere golf lengtes, is in juni officieel geopend door HM Koningin Beatrix. De radiotelescoop, honderd maal gevoeliger dan de huidige versies, is het mogelijk onderzoek te doen naar het ontstaan van het heelal. LOFAR bestaat uit een netwerk van duizenden kleine antennes, verdeeld over een gebied met een diameter van 100 kilometer in Nederland - met het Drentse Exloo als centrum - en zijn via een uitgestrekt glasvezelnetwerk gekoppeld aan de supercomputer van het Donald Smits Centre for Information Technology, het reken centrum van de RUG.

> www.astron.nl

Fondsenwerving onder alumni: raar?



Enkele weken geleden is een representatieve steekproef onder lezers van dit blad benaderd voor een lezersonderzoek. Uit hun reacties blijkt dat een aantal van u van mening is dat een fatsoenlijke Nederlandse universiteit niet aan fondsenwerving onder alumni moet doen. Hoewel dit niet in het antwoord is terug te vinden, bedoelen zij waarschijnlijk dat fondsenwerving voor universitaire doeleinden niet past in de

Nederlandse cultuur. Misschien bedoelen zij ook dat het eigenlijk niet nodig zou mogen zijn.

Nederlanders, zo blijkt uit onderzoek, zijn zeer gulle gevers. Als ergens in de wereld een ramp gebeurt, dan staat de Nederlander klaar. Niet alleen rampen doen ons de portemonnee uit de zak trekken. Voor alles wat ons raakt en waarvan we menen dat onze bijdrage helpt, doen we graag een duit in het zakje. Hiermee zijn we, zelfs in tijden van crisis, een van belangrijkste donateurs op aarde.

Zo zijn velen van u gewend om geld te geven aan organisaties die fondsen werven voor medisch onderzoek, zoals het KWF, het Astmafonds, de Hartstichting. Een zeer aanzienlijk deel hiervan gaat naar onderzoeksgroepen van universitaire ziekenhuizen en medische faculteiten. Op dezelfde wijze besteden cultuurfondsen, zoals het VSB-fonds, een deel van hun geld aan wetenschappelijk onderzoek. Als u de jaarverslagen van deze fondsen opvraagt, ziet u welke onderzoeken deze organisaties steunen.

De onderzoekers zijn hiermee dolblij. Sterker, veel onderzoeksgroepen hebben deze bijdragen hard nodig voor de voortgang van hun onderzoek. Maar, om voor dergelijke financiering in aanmerking te komen, moet altijd een dubbelslag worden gemaakt: eerst moet de donateur worden verleid door het collecterende fonds en vervolgens moeten de wetenschappers het fonds verleiden het geld aan hun onderzoek te besteden.

Dat kan efficiënter. U draagt de RUG, als alumnus van de RUG en wellicht de faculteit waarvoor fondsen worden geworven, een warm hart toe. U bent in veel gevallen zelfs, direct of indirect, betrokken bij hetgeen aan onderzoek aan uw alma mater wordt gedaan. U weet bovendien door uw betrokkenheid bij de universiteit dat het geld verantwoord wordt besteed.

Op jaarbasis komen vele miljoenen uit deze potten naar de universiteiten. Dan is het toch niet zo raar dat we u om een rechtstreekse bijdrage vragen?

Tienke Koning directeur Ubbo Emmius Fonds



Alumnidesk: studenten bellen oud-studenten

Helemaal bovenin het Academiegebouw, in een ruimte waar gewoonlijk cursussen en vergaderingen plaatsvinden, bevond zich onlangs tijdelijk het kloppend hart van de Alumnidesk. Vier avonden per week belden hier – op initiatief van het Ubbo Emmius Fonds – studenten geneeskunde, tandheelkunde en farmacie met alumni van hun eigen studierichting. Het resultaat: ongeveer 20.000 euro aan extra studiegeld voor studenten.

Met de hulp van alumnus bedrijfskunde (1999) Jeroen Dietvorst (44), die als oprichter van BSC en voormalig directeur van Cendris een jarenlange ervaring heeft in de callcenter branche, werd de Alumnidesk ingericht. Het principe van de desk is dat studenten oud-studenten bellen en met hen in gesprek gaan over huidige ontwikkelingen aan de faculteit.

Van gedachten wisselen

De Junior Scientific Masterclass en de Topmaster Medical and Pharmaceutical Drug Innovation zijn twee opleidingen waarbij studenten zich al tijdens hun reguliere studie extra kunnen bekwamen in wetenschappelijk onderzoek. De bench-fee (vergoeding voor bijvoorbeeld apparatuur, literatuur en reizen) die studenten aan deze opleidingen krijgen, is beperkt. De belcampagne onder alumni organiseerde het Ubbo Emmius Fonds met de bedoeling nét dat beetje extra financiële steun te vergaren waarmee studenten het maximale uit hun onderzoeksproject kunnen halen. De respons was boven verwachting, al waren er natuurlijk ook alumni die fondsenwerving voor een universiteit geen goed idee vonden. Van de bijna 2.500 mensen die werden bereikt, bleken er zo'n 450 bereid te worden. Sommigen wilden een student-assistentschap bekostigen of zelfs met hun bedrijf of afdeling een bijdrage geven. De voorlopige opbrengst van de actie is ongeveer 20.000 euro. Belangrijker nog is dat velen het zeer op prijs stelden eens met de studenten van gedachten te wisselen over hun studie en hun vroegere universiteit. Regelmatig werd er geïnformeerd of die en die docent nog steeds les gaf of dat ene vak nog steeds zo lastig was en hoe het er verder tegenwoordig aan toe gaat bij de faculteit. Later dit jaar wordt besloten of de Alumnidesk ook voor andere projecten zal gaan bellen.

Voor de financiering van bijzondere wetenschappelijke projecten zoekt de RUG via het Ubbo Emmius Fonds (UEF) steun van alumni, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Hieronder vindt u een selectie uit de resultaten van de afgelopen maanden:

- > Het Prins Bernhard Cultuur Fonds heeft 15.000 euro gedoneerd voor het wereldwijd online ontsluiten van de Digitale Zadenatlas van Nederland (zie pag. 15).
- > Op 10 mei jl. hielden de Studenten Organisatie Groningen (SOG) en R.K.S.V. Albertus Magnus een benefietactie voor het Eric Bleumink Fonds, dat beurzen verstrekt aan talentvolle studenten uit ontwikkelingslanden. Er werd onder meer een loterij en een veiling gehouden. De opbrengst van deze geslaagde avond bedroeg 1.400 euro.
- > Het Ministerie van Justitie heeft 25.000 euro toegezegd aan het Centrum voor Recht & ICT van de Faculteit Rechtsgeleerdheid. Het geld zal ten goede komen aan het onderwijsprogramma van prof.dr.mr. Kees de Vey Mestdagh.
- > Het Kenniscentrum Cultuurlandschappen (Faculteit der Letteren), o.l.v. prof.dr.ir. Theo Spek, krijgt 76.400 euro van het SNS REAAL Fonds. Het kenniscentrum richt zich op onderzoek naar historische cultuurlandschappen in Nederland. De bijdrage van het SNS REAAL Fonds is bedoeld voor het publieke deel van het onderzoek: de ontwikkeling van een cursus Cultuurlandschappen en een Interactieve Kennisatlas Cultuurlandschappen, die beide zorgdragen voor kennisoverdracht naar een breed publiek.
- > Het UEF heeft het vermogen (100.000 euro) van Grendos (Groninger Endocrinologie Stichting) onder beheer genomen. De oude stichting Grendos is daarmee opgeheven en zal worden voortgezet als Fonds op Naam binnen het UEF. De doelstelling van de stichting blijft gehandhaafd: ondersteuning van onderzoek op het terrein van de internistische endocrinologie binnen de RUG.
- > Op 29 juni vond de opening plaats van het Centre for Russian Studies. Het centrum, met onderzoeksbibliotheek, is ondergebracht in de Universiteitsbibliotheek en richt zich op de studie van Rusland en van de Russisch-Nederlandse relaties. Het kwam tot stand dankzij steun en op initiatief van de Russkiy Mir Foundation. Deze stichting beijvert zich om wereldwijd op universiteiten centra in te richten waar de Russische samenleving, geschiedenis, cultuur en taal in de breedste zin des woords kunnen worden bestudeerd. Het centrum in Groningen is het 52e ter wereld en het eerste in de Benelux.

Oud-studenten starten voetbalclub



Voor alumni die ook na hun studententijd een balletje willen blijven trappen in Groningen is er sinds kort Alumni Sportclub Exstudiantes. Voorzitter Sybrand Jissink: 'We beginnen het komende seizoen in Groningen met zaalvoetbal voor dames en heren, minimaal vijf teams. Een jaar later willen we ook met veldvoetbal mee gaan doen. En ook in Utrecht proberen we een afdeling te lanceren.' Als het aan de oprichters ligt, blijft het niet bij voetbal. 'We staan ook open voor andere sporten. Daarnaast proberen we activiteiten te ontwikkelen die passen bij afgestudeerden. Je kunt dan denken aan netwerkborrels, waar alumni en bedrijven met elkaar in contact kunnen komen. Sport is dus naast een doel ook een middel.' www.exstudiantes.nl

Nieuw orkest KamerFilharmonie Der Aa

Met ambitieuze amateurmusici op hoog niveau muziek maken, dat is het doel van het nieuwe symfonieorkest KamerFilharmonie Der Aa. Het orkest werd onlangs opgericht door enkele RUG-alumni die elkaar kennen van de tijd dat ze bij studentenorkesten Mira en Bragi speelden. KamerFilharmonie Der Aa richt zich, wat betreft de orkestleden, voornamelijk op afgestudeerde, jonge, werkende mensen in de Noordelijke provincies. De eerste audities zijn al geweest, maar er is nog steeds plek voor muzikale talenten. Dit najaar treedt het orkest voor het eerst op. www.deraa.nl



China Alumnireis 2010, Een hofreis door de tijd

In de vorige *Broerstraat 5* kon u lezen over de Alumnireis 2010. Deze vindt plaats van **15 t/m 28 september** en heeft ditmaal China als bestemming. Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Meer informatie: www.rug.nl/alumni/reizen.

Met Zephyros naar Sicilië in 2011



In 2009 verzorgde Zephyros, de alumnivereniging Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, met succes een lustrumreis naar Napels. Dat smaakte naar meer, dus organiseert de vereniging voor volgend jaar opnieuw een reis, met ditmaal Sicilië als bestemming. De reis vindt plaats in **juli 2011** en staat onder leiding van Sjef Kemper (GLTC) en Thea L. Heres (archeologe en auteur van de Dominicus-reisgids voor Midden- en Zuid-Italië). www.rug.nl/alumni/reizen.

ALUMNI MOBILAE

Op **vrijdag 10 september** houdt Alumni Mobilae (Bewegingswetenschappen) de jaarlijkse alumnidag, met verschillende activiteiten en een bbq. Bent u benieuwd hoe het gaat met uw oud-medestudenten? Kom dan naar de alumnidag om gezellig bij te praten! Lid worden van Alumni Mobilae en het blad 'In BW'ging', de almanak en uitnodigingen voor de activiteiten ontvangen? Ga naar www.studiosimobilae.nl/alumni.

ALUMNI ECONOMIE EN BEDRIJFSKUNDE

Op **30 september** en **1 oktober** vindt de EBF Conference plaats, met dit jaar als thema 'The (R)evolutions of Powers, the world in 2025'. Voor alumni is er een speciaal programma. Meer op: www.ebfconference.nl.

ANTONIUS DEUSING

De medische alumnivereniging Antonius Deusing organiseert voor haar leden en belangstellenden op **zaterdag 6 november** een alumnidag in het UMCG te Groningen. Het thema is 'Ongelukkeneeskunde'. Zie verder op: www.rug.nl/umcg/informatievoor/alumni/ad/alumnidag2010.

T.M.F.V. ARCHIGENES

Op **10 december** vindt het jaarlijkse symposium van T.M.F.V. Archigenes plaats. Meer informatie is binnenkort te vinden op www.archigenes.nl.

PROFESSOR KEUNING VERENIGING / IBN BATTUTA

In 2011 bereikt Ibn Battuta (de faculteitsvereniging van Ruimtelijke Wetenschappen) de respectabele leeftijd van 50 jaar. Dit wordt gevierd in de lustrumweek van 6 tot en met 15 mei. Op **zaterdag 14 mei 2011** bent u als alumnus alvast van harte uitgenodigd op de lustrum-alumnidag.

MIK (MASTERS IN DE KUNSTEN)

MIK, de alumnivereniging van KCM, KKB en ALW, is volop in beweging. Niet alleen is er sinds kort een nieuw logo en een volledig opgefreste almanak, maar ook heeft MIK speciaal voor haar leden een Linked In-groep aangemaakt. Om gemakkelijker contacten met oud-studiegenoten te onderhouden, kennis uit te wisselen en op de hoogte te blijven van activiteiten en vacatures binnen het netwerk. Van harte uitgenodigd lid te worden! www.rug.nl/let/mik



‘Alumni kunnen studenten veel leren’

Wie wil excelleren op de grenzen van het weten, heeft over het algemeen niet genoeg aan het volgen van een reguliere studie. Daarom heeft de RUG in 2009 het Honours College opgezet voor excellente studenten die naast hun studie een extra programma willen volgen. Een goede zaak, vindt alumnus Leo Deuzeman (1952/bedrijfseconomie 1976). Hij trad daarom toe tot de Adviesraad van het Honours College .



Zelf kwam Leo Deuzeman in 1971 naar Groningen om bedrijfseconomie te studeren. ‘Ik had een jaar Nijenrode gedaan, maar mijn voorkeur ging uit naar een stevige economische studie. In

Groningen heb ik een fantastische tijd gehad. Ik genoot van de studie, heb veel kunnen sporten en had het zeer naar mijn zin bij de studentenverenigingen.’ Na zijn afstuderen bleef hij een aantal jaren als wetenschappelijk medewerker verbonden aan de vakgroep Financiering en voltooide hij zijn kopstudie accountancy.

‘Na Groningen ben ik aan het werk gegaan bij Deloitte & Touche in Alkmaar. Ik was onder meer betrokken bij de projectgroep die de Olympische Spelen van 1992 naar Amsterdam wilde halen. Helaas is dat niet gelukt, maar het was een geweldige ervaring.’ Hij maakte de overstap naar de effectenbank Kempen & Co en kwam er, na vijf jaar als managing partner bij Greenfield Capital Partners, terug als Chief Financial Officer. Sinds 2007 is hij parttime actief als commissaris/adviseur in de financiële sector.

Honours College

De contacten met de RUG heeft hij altijd warm gehouden. ‘Ik ben vanaf mijn vertrek actief geweest bij VERAf, de alumnivereniging van economie, was adviseur bij het Economen Congres en lid van de Raad van Advies van de Faculteitsvereniging Economie. Op een gegeven moment wilde ik iets anders doen en ben ik gevraagd voor de Adviesraad van het Honours College.’ Dit initiatief van de RUG is erop gericht talentvolle en gemotiveerde studenten de kans te geven meer uit zichzelf te halen door een extra programma van 45 studiepunten te volgen naast hun reguliere bacheloropleiding. Ook bevat het programma tal van andere activiteiten die deze studenten gezamenlijk ondernemen. Honoursstudenten en docenten kunnen elkaar ontmoeten in de gemeenschappelijke ruimtes die het Honours College heeft in het Academieggebouw (in het ‘Torentje’).

Deuzeman is een groot voorstander van deze aanpak: ‘Als je als universiteit wilt excelleren moet je er alles aan doen om dat ook echt waar te maken. Het Honours College zorgt ervoor dat er straks studenten theoretische natuurkunde afstuderen die er filosofie bij hebben gedaan. Of

geneeskundestudenten die hun studie hebben aangevuld met kunstmatige intelligentie. Dat zijn breed opgeleide mensen die straks onze topmensen worden. Door deze mogelijkheid te bieden trek je niet alleen excellente studenten aan, maar ook uitstekende docenten die hier graag willen komen werken.’

Praktijkverhalen

Deuzeman zou graag zien dat alumni een bijdrage gaan leveren aan het Honours College. ‘Bijvoorbeeld door een gastcollege te verzorgen. Alumni beseffen vaak niet dat ze studenten veel kunnen leren met hun academische achtergrond, werk- en levenservaring. Praktijkverhalen zijn voor deze studenten zeer inspirerend. Het is trouwens voor jezelf ook interessant: je doet waardevolle contacten op en je wisselt informatie uit met mensen die je anders nooit had ontmoet. Ik moet zeggen dat het mij veel voldoening oplevert. Het is mooi om iets terug te doen voor mijn alma mater.’

TEKST > MARJAN BROUWERS

FOTO > JIM ROBOT

Camouflagepak, stevige schoenen en een baret. Als er al een prototype-bedrijfskundige bestaat, dan lijkt die in niets op kapitein Jeroen Luijten (30). De militair volgde bij AOG Academische Opleidingen de leergang Toegepaste Bedrijfskunde en de opleiding Master of Science Bedrijfskunde (MSc BA). 'Velen vinden Defensie een vreemde organisatie, maar ik zie veel overeenkomsten met het bedrijfsleven.'

Behendig stuurt kapitein Luijten zijn wagen over Luchtmachtbasis De Peel. Her en der doemen vervaarlijke luchtafweerraketten op. Er tussendoor lopen militairen. Sommige bewapend, andere met gereedschap in de weer. Verderop staan trucks, tanks en mobiele commandoposten geparkeerd.

Luijten is afkomstig uit Helenaveen, dat ook in De Peel ligt. Hij werkt sinds hij de HTS verliet voor het Ministerie van Defensie. Een bewuste keuze, zo vertelt hij. 'Toen ik klaar was met mijn studie Telematica aan de Fontys Hogeschool in Venlo, zag ik veel van mijn klasgenoten richting de grote automatiseerders trekken. Een driedelig pak aan, een leasebak onder de kont en een mobiele telefoon in de hand. Dat zag ik echt niet zitten.'

Niet dat Luijten geen ambitie heeft, verre van dat, maar afwisseling en avontuur zijn voor de kapitein belangrijke drijfveren. Op een carrièrebeurs raakte hij dusdanig geënthousiasmeerd door Defensie, dat hij de Koninklijke Militaire Academie ging volgen om daarna aan de slag te gaan op Luchtmachtbasis De Peel.

Master

Met zijn ICT-opleiding kwam de Brabander terecht op de afdeling Communicatie en Informatiesystemen (CIS). 'Defensie is een werkgever die opleiding en scholing erg stimuleert. Als je de kans krijgt om jezelf door studies te blijven ontwikkelen, dan moet je die altijd aangrijpen. Dat heb ik gedaan en ik kwam al snel bij een opleiding bedrijfskunde uit, omdat ik die verbreding voor mijn managementfunctie goed kon gebruiken.'



MSc / drs.
Bedrijfskunde



Luijten bewijst daarmee dat het heel goed mogelijk is om tijdens de loopbaan een universitair diploma te halen. ‘Een collega uit Twente attendeerde me op AOG Academische Opleidingen, waar hij zelf had gestudeerd. Bij AOG kon ik de opleiding afsluiten met een masterbul van de Rijksuniversiteit Groningen. Dit zie ik als een belangrijk kwaliteitskeurmerk. Ook de opleidingsvorm was geschikt, met colleges op woensdagmiddag en -avond. Dat paste perfect in mijn agenda, want ik had geen zin om een paar jaar lang elke zaterdag op te offeren.’

Ik ben bij AOG Academische Opleidingen begonnen met de leergang Toegepaste Bedrijfskunde, omdat mijn technische hbo-opleiding niet genoeg bedrijfskunde bevatte om direct naar de master te gaan. Een goede keuze, want ik kon in mijn werk direct met het geleerde aan de slag. En dat was eigenlijk ook het geval, toen ik direct daarna de master ging volgen.’

Ondanks zijn bevoegenheid en enthousiasme is Luijten niet van plan om zijn hele carrière bij Defensie te blijven. ‘Het is denk ik goed af en toe iets anders te gaan doen. Dit ben ik op korte termijn niet van plan, maar verderop in mijn carrière lijkt het onderwijs of misschien zelfs het bedrijfsleven wel interessant. Daarom ben ik als ambtenaar ook bedrijfskunde gaan studeren. Bestuurskunde ligt meer voor de hand, maar dan beperk je jezelf. Bovendien zie ik niet zo heel veel verschillen tussen beide studies en vakgebieden. En als ik toch een belangrijk onderscheid moet noemen, dan is dat de meetbaarheid van ons werk. Wat wij doen laat zich niet vertalen in bijvoorbeeld een hogere omzet of nettowinst.’

Afghanistan

Als militair en plaatsvervangend hoofd van de afdeling CIS, leeft kapitein Luijten eigenlijk in twee werelden. De helft van zijn tijd zit hij op kantoor en bestuurt hij zijn afdeling. Daarnaast is hij in het veld bezig met oefeningen. Want CIS is ook verantwoordelijk voor de communicatie- en informatiesystemen van bijvoorbeeld de mobiele kantoren in het veld en de luchtafweersystemen. Een dynamiek waar Luijten enorm van kan genieten. ‘Daar doe je het eigenlijk voor, zou ik bijna zeggen. Wij oefenen vaak in de Marnewaard, een gebied bij het Lauwersmeer in Groningen. Daar stellen we dan onze wapens op en stuur ik vanaf mijn mobiele kantoor de mannen in het veld aan.’

Personeelsgerelateerde zaken zijn voor Luijten, net als iedere andere manager, een belangrijk deel van het werk. ‘De mensen van onze afdeling kunnen door het

hele land ingezet worden voor oefeningen, dus je mist continu een paar mensen. En er lopen natuurlijk internationale vredesmissies, zoals nu in Afghanistan. Bij een missie wordt er naar behoefte een team van specialisten samengesteld, die ter plekke en in voorbereiding de missie ondersteunen. Je bent die collega’s ongeveer driekwart jaar kwijt. De missie duurt vier maanden, maar er gaat ook veel tijd zitten in de voorbereiding. En na de missie is er recht op verlof. Maar we zijn daar gelukkig wel aangewend, want sinds de Balkanoorlog heeft Nederland bijna voortdurend troepen in het buitenland gehad. En wat de taak ook is, er zijn altijd mensen van CIS nodig. Voor mij is het dan een uitdaging om hier op De Peel de afdeling goed door te laten draaien. Je moet als organisatie en operationeel leidinggevende erg flexibel zijn.’

Dat laatste is volgens Luijten een van de redenen dat Defensie een voortdurende interne roulatie heeft. ‘Je zit gemiddeld drie jaar op dezelfde plek. Na deze periode ga je iets anders binnen Defensie doen, of je vertrekt. Bovendien blijft je organisatie op deze manier jong. Dat is erg belangrijk, want ongeacht de rang kan iedere collega uitgezonden worden voor een missie naar het buitenland. En dat maakt dat je fysiek en mentaal in vorm moet zijn.’

Vrede en veiligheid

Jeroen Luijten staat ingepland voor een vredesmissie in 2011. ‘Maar of het doorgaat, hangt van veel verschillende dingen af. Er wordt een nieuwe regering gevormd en de politieke partijen zijn het oneens over de missie in Afghanistan. Het zou best kunnen, dat ik na een maandenlange voorbereiding te horen krijg dat de missie toch niet doorgaat.’ Luijten hoopt dat hij wel uitgezonden wordt. Een dergelijke missie zijn voor hem de krenten in de pap, zo stelt hij duidelijk. ‘Wij staan voor vrede en veiligheid, iets wat in Nederland vanzelfsprekend is. Maar daar is zeventig jaar geleden nog voor gevochten. Ik vind het dan ook min of meer een morele plicht om nu andere landen te helpen. Maar ik snap best dat niet iedereen er zo over denkt. Dit maakt strategievorming op het hoogste niveau volgens mij wel erg lastig, omdat je nooit langer dan een jaar of vijf vooruit kunt kijken. Anderzijds ontstaat daarvoor wel weer die dynamiek, die het werken hier zo ontzettend leuk maakt.’

TEKST > TOM RUSTEBIEL

FOTO > REINOUD VAN KLOOSTER

STARTDATA

10 september 2010
Executive Master of Business
Valuation

21 september 2010
Toegepaste Bedrijfskunde
Groningen

22 september 2010
Toegepaste Bedrijfskunde
Utrecht

24 september 2010
Master of Facility Management

MEER INFORMATIE

Kijk voor meer informatie op:
www.aog.nl

Aanwinsten

Sinds de stichting in 1614 heeft de Groningse universiteit de traditie dat het portret van emeritohoogleraren wordt aangeboden aan de alma mater.



C.H.C.M. Buys

Antropogenetica (1987-2006)
door Marcel Duran



C.Æ. Uniken Venema (1962-1988)

Privaatrecht
door Fred Schley

Inlichtingen over schenking van portretten:
prof.dr. G. Boering, tel. (050) 541 6483 of
gtboering@hetnet.nl. Veel meer afbeeldingen
vindt u op www.rug.nl/museum.

Tenzij anders vermeld beginnen oraties om 16.15 uur.
Meer informatie: tel. (050) 363 52 90 of raadpleeg de
universitaire agenda op www.rug.nl.
Wijzigingen voorbehouden.

ALGEMEEN

6 september

Opening academisch jaar

LETTEREN

7 september 2010

prof.dr. B.P. (Barend) van Heusden
Cultuur en cognitie

21 september 2010

prof.dr. M. (Mineke) Bosch
Moderne geschiedenis

28 september 2010

prof.dr. A.N. (Alexandra) Lenz
Duitse taalkunde

GEDRAGS- EN MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN

27 september 2010

prof.dr. M.C. (Greetje) Timmerman
Jeugd als sociaal verschijnsel

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

5 oktober 2010

prof.dr. B. (Benno) Roozendaal
Neurobiologie

GODGELEERDHEID EN GODSDIENSTWETENSCHAP

12 oktober 2010

prof.dr. W.H. (Wouter) Slob
Protestantse kerk, theologie en cultuur

ECONOMIE EN BEDRIJFSKUNDE

19 oktober 2010

prof.dr. S. (Sjoerd) Beugelsdijk
International business and management

25e jaargang
2e nummer/juli 2010
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalmagazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laat het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@rug.nl

Internet

www.rug.nl/broerstraat5

Redactie

Fenneke Colstee-Wieringa
Gert Gritter
Yvonne Jordens-Streng
Bert Wolfkamp

Hoofredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Druk

Thieme Rotatie, Zwolle
Oplage 69.000

Adreswijzigingen

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

Alumnirelaties RUG

Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 30 61
alumni@rug.nl



rijksuniversiteit
groningen

universiteitsmuseum



Binnenste buiten De anatomie van de mens

t/m 23 januari 2011

Een reis door de geschiedenis van het anatomisch onderzoek. Unieke preparaten 'op sterk water' en oude modellen van was of papier-maché uit het wetenschappelijk erfgoed van de RUG, maar ook moderne 'plastinaten'; ze maken onder meer bloedsomloop, spijsvertering en zwangerschap inzichtelijk.

Groepsuitje? Rondleiding door deskundige gids op aanvraag mogelijk.

Universiteitsmuseum

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
Groningen
www.rug.nl/museum

Openingstijden

di t/m zo van 13.00-17.00 uur
niet op feestdagen

www.rug.nl



rijksuniversiteit
groningen

Universiteitswinkel

Bestel hier of kijk op www.rug.nl/winkel



USB stick

4 GB, met RUG-logo.

Prijs: € 14,95



Bulbeertje

Prijs: € 9,95



Hooded sweater

De klassieke, enige echte RUG capuchontrui met geborduurd RUG-logo.

Leverbaar in diverse kleuren.
Alumniprijs: € 39,95

Alle prijzen
zijn incl.
verzendingkosten

Kom kijken

Universiteitswinkel

Oude Kijk in 't Jatstraat 39
www.rug.nl/winkel

Bestellen

T (050) 363 27 00

F (050) 363 72 00

E universiteitswinkel@rug.nl

www.rug.nl/winkel



Aan de Bloemsingel te Groningen verrijst project 'Bloemhof', met unieke centrale ligging op 500 m van het stadscentrum. Van de 56 betaalbare Loftappartementen zijn nog diverse 2-, 3- en 4-kamer-appartementen beschikbaar. De appartementen variëren in ligging, uitzicht en grootte (circa 67 m² tot circa 127 m²).

Koopsummen vanaf € 138.000,- v.o.n.

Realisatie:



Proper-Stok Groep B.V.
010 - 413 70 50

Verkoop:



Hypodomus
050 - 527 50 00



Tebbens Toringa
makelaardij

Tebbens Toringa
makelaardij
050 - 571 78 18



Thuis Nieuwbouwmakelaars
050 - 210 42 42

Hypotheekadvies:



Rabobank
Stad en Midden Groningen
050 - 586 86 45

**VOOR
JAARS
ACTIE**
o.a. met gratis
keuken

WONEN IN GRONINGEN

Betaalbaar wonen nabij het
stadshart van Groningen

**BEZOEK DE MODELWONING
IEDERE ZATERDAG
TUSSEN 11.00 EN 13.00 UUR**

www.woneninbloemhof.nl

Ze hebben wat met schepen. De ene onderwijskundige kwam via de marine in de e-learning terecht, de andere zei het onderwijs gedag en runt nu een jachthaven in Friesland.

EMILY TERPSTRA-LUTTEROP (28)

STUDIE > onderwijskunde van 2000 tot 2004

WERK > heeft samen met man een jachthaven en botenverhuur in Sneek

WEBSITE > www.jft-watersport.nl

HUIS > jaren dertigwoning in centrum van Sneek

HUISSHOUDEN > getrouwd met Fokko (36); kinderen Hidde (3) en Jurre (bijna 1)

MAANDSALARIS > samen gem. 2500 euro bruto uit de zaak



'Ik had eigenlijk voor mezelf het volgende in gedachten: ik ben een stoere, onafhankelijke vrouw, ik ga naar het Westen, neem een goedbetaalde baan en ga het helemaal maken.

Nu heb ik samen met mijn man een jachthaven. Ik leerde Fokko op het eind van mijn studie kennen, via een datingsite. Hij had een haven in Heeg, nu zitten we in Sneek. Er kunnen ongeveer zestig boten bij ons liggen, we verhuren zeilboten. Voor een of meer dagen zeilen kun je bij ons terecht. Ik doe de representatieve dingen en de boekhouding, eigenlijk alles wat niet heel technisch is.

"Meid, jij hebt geen zitvlees," zei mijn stagebegeleider. Dat klopt. Ik vind het ook moeilijk om in een organisatie te werken met regels en een hiërarchie waar je je bij neer moet leggen. En die eindeloze overleggen om het team de goeie kant op te krijgen, ik krijg er helemaal de zenuwen van. Het is gewoon niks voor mij.

Eerlijk gezegd dacht ik bij de studie al: Of dit het nu helemaal voor mij is...? Maar ik wou mijn bul halen, als basis.

In het begin heb ik nog wel in het onderwijs gewerkt, tegelijk met de haven. Ik heb lesgegeven aan gehandicapte kinderen en in het agrarisch onderwijs, AOC Friesland. Ik gaf van alles. Paardenhouderij, wiskunde, maatschappijleer, Nederlands. Op een gegeven moment had ik drie banen tegelijkertijd. Het werd te veel. Ik merkte dat ik, onderweg naar mijn leerlingen, met mijn hoofd bij de haven was en wat daar allemaal nog moest gebeuren.

Ondernemer zijn is hard werken. Je maakt veel uren, maar je kunt precies doen wat er in je hoofd opkomt. De recreatieve sector vind ik ook heel leuk, maar het mogen in plaats van zeilboten ook paarden zijn, of vakantiehuizen. Mijn droom is een grotere recreatieve onderneming op een mooie plek in het land, dat hoeft niet per se Friesland te wezen.'

BART STOLK (29)

STUDIE > onderwijskunde van 2001 tot 2004

WERK > projectleider/e-learningontwikkelaar bij onderwijskundig adviesbureau TinQwise in Hilversum

WEBSITE > www.tinqwise.nl

HUIS > nieuwbouwwoning in Leidsche Rijn, Utrecht

HUISSHOUDEN > getrouwd met Margarethe (31), RUG-alumnus IB&IO, dochter Elin (1)

MAANDSALARIS > 2974,26 bruto (o.b.v. 32 uur)



'Sabel zwaaien, met mes en vork eten, rangen en standen. Het kwam allemaal voorbij in de militaire specialistenopleiding die ik moest doen toen ik trainer werd bij de Koninklijke Marine. Ik heb de pabo gedaan en daarna onderwijskunde, omdat ik de verdieping miste. Ik wilde iets meer bagage hebben voor de klas. Een voorbeeld? Op de pabo leer je hoe je het op kunt lossen als er in een klas gepest wordt, bij onderwijskunde leer je over sociologische mechanismen waardoor je het pesten voor kunt zijn.

Afgezien van een bijbaantje op basisschool De Heerdstee in Beijum heb ik nooit voor de klas gestaan. Eigenlijk uit gemakzucht – mijn ouders wonen in Den Helder – ging ik stage lopen bij de marine, als onderwijskundig medewerker. Ik kon er blijven in een militaire functie, inderdaad in zo'n pak met een witte pet en gouden strepen.

Ik trainde aankomende instructeurs, gaf ze didactiek en onderwijskunde zodat ze les konden geven op hun eigen vakgebied. Na drie jaar wilde ik doorgroeien. Ik heb toen nog een jaar een burgerfunctie gehad bij de Staf Opleidingen. Daar hield ik me bezig met de inkoop en organisatie van e-learning.

Het is bij de marine een beetje hetzelfde verhaal als in het leraarsvak. Elke dag is anders, maar elk jaar is wel hetzelfde. Bovendien, hoe exotisch het ook allemaal klinkt, het is toch een overheidsorganisatie. Dus log. Ik wilde sneller resultaten zien. Op een congres over e-learning kwam ik iemand van TinQwise tegen die vroeg of ik daar niet wilde komen werken. Wij zijn een onderwijskundig adviesbureau. We geven adviezen over e-learning, maar maken ook concrete dingen. Wat ik zoal heb gemaakt? Een applicatietraining voor een containeroverslagbedrijf in de Rotterdamse haven en een marketingopleiding voor slaggers. Nu maak ik een training "omgaan met publiek" voor vuilnismannen. Echt superleuk. Er komen steeds weer nieuwe projecten en er is elke keer iemand blij als het af is.'

TEKST >

ELLIS ELLENBROEK

FOTO (L) >

GERT GORT

FOTO (R) >

BERT JANSSEN